

Társ postain
Küldés az országban
No. 244716/233.
18. Feladás: 18-30
Helyesítés: 118
Ár: 800
Küldés: 1
Hirdetés: 1
Us: KEM
Hír: 1
K. Cikkek: 1
Törz: 1

UJ KELETT

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Főmunkatárs: Dr. Mar-
ton Ernő. Admi-
nistrátor delegat: Szvartz Endre
Főszerkesztő: Schwartz Endre
Tulajdonos: Fraternitas
S. A. R. de Editura. Registrul publica-
tionilor: periodice No. 43. Doa. 880-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.
Péntek, augusztus 26.
1938-5698. Av. 28.
XXI. évfolyam, 191. szám.

Lansbury a béke ocszágutján

Ez a 79 éves angol öregur, aki most sorra látogatja meg Bucurestiben a román kormány tagjait, maga is miniszterviselt ember, egykori politikai pártvezér, aki négy év óta nem foglalkozik egyébbel, mint a világbéke megszervezésével.

George Lansburyról van szó, aki hajlott kora ellenére arra vállalkozott, hogy bentarazza a Duna-medence államait és hirdesse mindenütt a béke eszméjét.

Bucurestibe Szófiából jött, innen Belgrádba, majd Budapestre utazik. Tavaly Roosevelt és Hitler látogatta meg, az idén a Duna-medencét abszolálja és hogy programját erőteljesebben valósíthassa meg, magával viszi utjára a békeszövetség főtákarát és egy romantikus hajlamu anglián papot.

Az angol főurat az európai fővárosokban azzal a tisztelettel fogadják, ami kijár tiszteletreméltó akciójának, bár ebben a vállalkozásban kétségkívül van valami naivitás. Lansbury szép szóval és rábeszéléssel próbál hangulatot kelteni a háború ellen, mirtha a háborúnak az oka az államférfiak gonoszsága volna. Aki békét akar teremteni, az meg kell szüntesse a háború okát, ezt pedig nem tudja megtenni az egész Népszövetség sem, nem hogy egy magányos angol utas.

Ezért reménytelen vándora a béke országutjának az agg angol politikus, akit szívesen és tisztelettel fogadnak minden európai fővárosban, de üres kézzel engednek tovább.

Egy pályázat tanulságai

Voltaképpen egyszerű napbir az, amit most itt idézünk:

Szatmár város főmérnöki állása megüresült s a polgármesteri hivatal elhatározta, hogy az állást nyilvános pályázat útján tölti be. Eelőbbi hirdetésüket közzé a Hivatalos Lapban és a nagyobb fővárosi lapokban. Sőt a város átírt a mérnökszövetséghez is. A pályázat határideje most járt le, de a városi főmérnöki állásra egyetlen ajánlat sem érkezett. A város most új pályázatot hirdet.

Valóban csodálatos dolog ez. Csodálatos és meglepő. Hiszen ha az ember hitelt adna bizonyos szélsőséges lapok évek óta kifejtett agitációjának, hogy a kisebbségek hogyan eszik el a kenyert a többségi intellektuelek és diplomások elől, azt kellene higgye, hogy ilyen diszes városi főmérnöki állásra százával érkeznek be pályázatok. Viszont egyetlenegy pályázó sem akad, holott egy negyven ezer lakosú város főmérnökének lenni eléggé csábító kilátás minden ambiciózus diplomás számára. Szép fizetés, korlátlan hivatali és társadalmi tisztesség és nagyszerű iniciatív munkalehetőség. Kézen tartani egy város fejlesztésének programját, rendezni uccáit és tereit, szabályozni víz- és villanyellátását, micsoda nagyszerű feladat olyan ember számára, akiben a munkavágy és ambíció ég, hogy hazája jelentős városát nagygyá és széppé tegye.

Miert nem jelentkezett hát egyetlen mérnök sem a szatmári főmérnöki állásra? Bizonyára azért, mert egyetlen számottevő román mérnök sincsen munka nélkül. Sőt olyan is alig van, aki alantas állásban keresné meg a kenyert, mert ha igen, szívesen felcserezte volna jelenlegi pozícióját a nagyobb munkas és anyagi lehetőségeket jelentő főmérnöki állással. Kisebbségi mérnöknek viszont eszébe sem juthatott a városi állást megpályázni...

Boldog ország, amelynek többségi mérnökét nincsenek rászorolva városi főmérnöki állásra. Köröstörül, a szomszéd országokban, oly nagy az intellektuális munkanélküliség, hogy meggyetemi diplomával is csak nagy protekció révén jutnak valaki autobuszofóri álláshoz és egy gyár kiszírtetési gyakornoki állására százával akadnak diplomás mérnökjelöltek. Nagy szerencse, hogy nálunk nem így van. Hogy itt aki dolgozni tud s dolgozni akar, még mindig megtalálhatja a munkát és a kenyér lehetőségét, sőt a maga főmérnöki állását, feltéve, ha többségi. Mert kisebbségi mérnök elég sétál az uccán. Nem egy van,

Az angol kormány fontos közbelépésre készül a csehszlovák kérdésben

Paul Boncour feltűnéskelő cikke Németország Csehszlovákiával szembeni politikájának mozgató rugóiról

London, augusztus 25. Az angol sajtó nagy jelentőséget tulajdonít Ashton Watkins, Runciman lord titkára és gazdasági tanácsadója váratlan londoni utjának, aki tegnap, miután Henleinnel és a csehszlovák kormánykoalíció hatos bizottságával tanácskozott, repülőgépen fontos üzenetet vitt az angol fővárosba Runcimantól. Watkins megérkezése után rendkívüli minisztertanácsra ültek össze az angol kormány vezetői, amelyen Chamberlain, Halifax, Simon, Vansittart és Wilson gazdasági tanácsos vettek részt. A londoni lapok egyöntetűen megállapítják, hogy a minisztertanácson kizárólag a csehszlovák kérdéssel foglalkoztak. Azt hiszik, hogy Runciman prágai küldetése igen jelentős fázisba jutott. A Daily Express szerint a lord mindenáron meg akarja akadályozni, hogy végleg megszökadjanak a holtponton a tárgyalások a prágai kormány és a szudetanémet párt képviselői között. A Daily Mail tudni véli, hogy

a londoni kormány fontos lépésekre készül a csehszlovák ügyben és Chamberlain hétfőre újabb rendkívüli minisztertanácsot hívott össze, amely döntést hoz az angol kormány további magatartásáról.

A francia sajtót is élénken foglalkoztatja a csehszlovák kérdés. Az Epoque többek között a következőket írja:

— A német mohóság az összes duna menti népeket fegyverkezésre készíti, mert gazdasági és politikai szempontból egyaránt gyengének érzik magukat ahhoz, hogy egymagukban tudjanak ellenállni a Harmadik Birodalomnak. Ez a mohóság amely minden irányban kiterjed, zavarólag hat a Duna-medence népeire és fokozza aggodalmukat, ha nem kapnak hatékony segítséget a nagy nyugati hatalmaktól.

Paul Boncour, az „Oeuvre“ hasábjain írja a következőket a csehszlovák kérdés kapcsán:

— Legyen bátorságunk nyíltan megmondani: nem a kisebbségek jogai forognak kockán, a nagy kérdés az, hogy levegőbe repül-e az a bástya, amelyet Csehszlovákia függetlensége jelent a közép-európai német előnyomulással szemben? Ott rejlenek azok a források, amelyek nélkül nem lehet háborút folytatni. Lord Runciman főküldetése, hogy meggyőzze Angliát a kérdésnek erről az oldaláról.

aki évek óta nem tud a rajzasztal, vagy gépek mellé kerülni. Kisebbségi kézben levő vállalat részben a nemzeti munkavédelmi törvényben előírt arányszámától való féltelmében, főképpen pedig indokolatlan tulbulzalomtól a szó szoros értelmében nem mer új kisebbségi mérnököt felvenni, román mérnököt pedig nem kap, akárhogyan is keres, mert akárhányan végeznek is évente, valamennyiüket felszippantja a vasut, vagy az utépfészket, az állami üzemekekről nem is beszélve.

Szatmár városának azonban mégis csak szüksége van főmérnökre. Mi lesz, ha a második pályázat is eredménytelen marad?

Szigoruan külpolitikai probléma ez. A Népszövetség híján, amelyet megbénítottak, Angliától, az Egyesült Államoktól, Franciaországtól és a Szovjetuniótól függ a kérdés megoldása. Együttesen kell kijelenteniök, amit Franciaország és Anglia márciusban és májusban leszögezett már: fenn fogjuk tartani Csehszlovákia függetlenségét és ezzel Európa függetlenségét is.

Prágából jelenti a Havas, hogy Ostry, kisiparos képviselő, a parlament hatos bizottságának tagja, feltűnést keltő cikket közöl a Narodny Stred című lapban, melyben a következőket hangoztatja:

— A csehszlovák köztársaság területét megbonthatatlan csehszlovák birtoknak tekintjük, amelyet nem lehet felosztani bizonyos arányok alapján, amelyek a nemzetiségek között állanak fenn. Jó lesz, ha megtudja a német nép, hogy mi nem vagyunk Ausztria és nem fogjuk önként feladni Csehszlovákia bizonyos pontjait. Készek vagyunk szembeszállni minden erőszakos kezdeményezéssel. Egy demokratikus államban, mint amilyen a miénk, a többség elve dönt és fog dönteni mindenkor.

Prága, augusztus 25. A rendőrség ma éjszaka házkutatást tartott a Karlovy Vary közelében lévő Rybarében, ahol nagymennyiségű rőpiratot találtak. A rőpiratok arra lázítják a lakosságot, hogy bojkottálja a csehszlovák tejkjárúsítókat, amelyek álcázott „judeo-kommunista centrumok”.

Nyilatkozott-e az angol kormány a közép-európai kérdésben?

London, augusztus 25. Angol hivatalos helyen erőlesen cáfolják a Daily Expressnek és a Daily Mailnak azon híret, amely szerint az angol kormány a következő nyilatkozatot tette:

„Ha Franciaország Csehszlovákia miatt háborúba keveredne, úgy Nagy-Britannia beleavatkozna a viszályba”.

Hivatalos helyen képtelen híresztelésnek jelentették ki a két lap tudósítását. Igaz, hogy Chamberlain miniszterelnök tárgyalta Halifax-szal és Sir John Simonnal. A tanácskozások során szóba került a közép-európai kérdés is, de Ashton Watkinnek, Runcimann első munkatársának londoni utja magánjellegű, noha Watkin jelentést tett Halifaxnak a csehszlovákiai tárgyalások fejleményeiről.

Valamikor ha egy országban hiányzott a megfelelő szakember, külföldről importálták a specialistát. Nálunk van egy belső importlehetőség. Olyan szakembert, amiből nincs már elég román, importálni lehetne a kisebbségek közül. Milyen szép gesztusa volna és mennyire aláhuzná az új kormány kisebbségbaráti kijelentéseinek és nyilatkozatainak súlyát, ha román pályázó híján kisebbségi ember kerülne Szatmár város főmérnöki székébe.

Ha ez az elv győzedelmeskedne, akkor nem kellene újra és újra megismételni a főmérnöki pályázatot.

VILÁG TUKRÉ

A Berkeley Square House kereskedelmi és hadi regénye

A légügyi minisztérium kibérelte a Berkeley Square House-t, London leghatalmasabb üzletpalotáját, melyen a munkások most épp az utolsó simításokat végzik. Pár hét múlva az Air Ministry pár ezer hivatalnokát már be költöztet ujj otthonába. Körülbelül egy esztendeje figyeljük ezt a csodálatos építkezést az angol főváros legelőkelőbb negyedében, a Mayfair szívében, ahol régi főúri paloták helyén emelkedett fel a fehérén csillogó gigantikus épülettömb, melynek minden arasznyi területe roppant értéket képvisel. Ennél drágább hely, ennél drágább telek alig akad Londonban. A Berkeley Square évtizedek óta az előkelőség fogalmát testesíti meg és a nevezetes tér exkluzív jellegét még az sem változtatta meg, hogy egyik-másik főnemesi palota helyébe rekkordbérletet kérő, páratlan fényűzéssel kiállított modern bérházak és hasonló luxusban bővelkedő ragyogó szállodák kerültek.

A négy uccára kiterjedő Berkeley Square House a most Londonban szokásos gyorsasággal épült fel. Alig másfél éve bontották le a történelmi régi házakat és 18 hónap alatt befejezték a kilenc emeletes épületkolosszus nagyszabású munkálatait. Körülbelül 30 millió pengőbe került ez az építkezés, melynek már most is csodájára járnak a londoniak. Érthető, hogy a telekáraknak és az építkezési költségeknek megfelelően alakultak a sokszáz cég számára elhelyezkedést nyújtó palotának iroda- és üzletbérlei is. Ennek ellenére, már hónapok előtt kiadták a helyiségek javarészét. London legelőkelőbb cégei versengtek, hogy letelepedhessenek a nagyszerű fekvésű modern palotában, néhány lépéssnyire az angol üzleti élet világ-hírű uccáitól: a Piccadillytől és a Bond Streettől.

Annál nagyobb meglepetést keltett a hír, hogy a brit légügyi minisztérium most, amikor már ugyszólván készen állt a Berkeley Square House, majdnem az egész palotát bérbevette. Csak majdnem, mivel a földszinti bolti helyiségek továbbra is magáncégek rendelkezésére állnak, viszont mind a kilenc emeletet a légügyi minisztérium irodái foglalják el. A nagy nyilvánosság a tárgyalásokról csak akkor szerzett tudomást, amikor a kormány nevében az Office of Works aláírta a Berkeley House vállalkozóival a hosszulejáratu bérszerződést. Ez az egész tranzakció rendkívül jellemző az angol közszellemre. A kormány hosszadalmas előkészítés nélkül abban a pillanatban, mielőtt a légügyi minisztérium további terjeszkedése elkerülhetetlenné vált, a leggyorsabb és legraktikusabb megoldást választotta. Másutt az állam igényeinek érvényesítésére talán diktatorikus rendszabályokat fogantatosítottak volna, Angliában, ahol ragaszkodnak a magántulajdon szentségéhez, ilyen lehetőség még csak szóba sem kerülhet. Az államnak épügy, mint minden magánfélnek, megfelelő bérárajánlattal kellett fellépnie, (a bérösszeget magát titokban tartják), viszont amikor a Berkeley Square tulajdonosa és a kormány megállapodásra jutottak, minden hatósági presszió nélkül is érvényesült a világbirodalmat megalapozó angol „common sense”, mely a sokszáz bérli önként vállalt közelességévé tette, hogy visszalépjenek szerződéseiktől a közösség, vagyis az állam javára. Könnyen elképzel-

ISZTUS 25.
K
TAK
OCOCUSZOK
HEA MIKROSKI
a
FOL
ROGERIAKBAN
utazott
orthy magyar
na Helgoland-
fogadta a két
álltak a Ham-
nézték meg
án nagyszan-
Horthy tisz-
nk, Himmler,
ornok és más
orthy Miklós
kiséretében a
tára szállt és
utazott. A
cel a magyar
tt ki a ham-
vonata a ma-
előzve, robo-
ellár jelen le-
inbe való ér-
repülő-
köz-
(Rador.) A
giak légiút-
repülőgépet
tiek gyalog-
több köztár-
y kormány-
tak, a hétfői
foglyot ej-
edett
ése
amitőszék el-
gyar nemzeti
sát a három-
foku iteleter
gymással
sa Milan
nap esti ün-
lord Runci-
Watkin, a
késő éjjeli
runciman és
három és
ssal. Állító-
y a tárgya-
tsenek, más-
endő eljá-
pazó értesü-
alások szá-
alálni, mely
árom szo-
asági szak-
lóban Run-
sítást kért
vet augusz-
a és amely
a szudeta-
YOMASA

hető, hogy a már költözéskor álló cégek számára milyen áldozatot jelent hónapokkal ezelőtt kötött szerződéseik megsemmisítése, de az angolok ép az ilyen csendes áldozatokban nagyok és utánozhatatlanok. Minden frázis nélkül száraz jelentés ismertette a bekövetkező tényeket: az összes érdekelt felek önként lemondtak szerződésben biztosított jogaikról.

A Berkeley-square-i ház állami bérlete azonban mást is mutat; a brit légiflotta és brit légvédelem páratlan arányu kibontakozását. Csak most tudtuk meg, hogy a légügyi minisztériumnak már ma is 4400 hivatalnok van. Egy év alatt a hivatalnokok száma 1000-rel növekedett. A Berkeley-square-i új központ azonban már a további fejlődéssel számol, mivel biztos, hogy a következő hónapok folyamán az Air Ministry hivatalnokai kara még további 1500 főnyi személyzettel bővül, úgyhogy a brit légi haderők központi igazgatása rövidesen 6900 emberből fog állani.

Bármilyen hatalmas is a légügyi minisztérium által igénybevett új épület, e roppant hivatalnokai testületnek csak egy része nyerhet benne elhelyezést. Így megmarad a Berkeley Square House mellett a minisztérium eddigi székháza a Kingsway, mely körülbelül három kilométernyire fekszik a minisztérium új fiókjától. A régi székház már eddig sem felelt meg a brit fegyverkezés folytán előálló követelményeknek, úgyhogy az Air Ministry irodái nyolc különböző épületbe szóródtak szét. Ezt a tagozódást most lényegesen enyhíti a 2800 hivatalnok befogadására alkalmas modern üzletpalota igénybevétele. A Berkeley Square Houseba költöző hivatalnokok a legideálisabb körülmények közt dolgozhatnak. A palota építését a 36 esztendősi Hector Hamilton számtalan technikai újítással tökéletesítette az eredetileg dús gazdag angol cégek számára készült irodahelyiségeket.

Ha egyszer visszatérnek a normális állapotok, talán a Berkeley House maga elég lesz az egész légügyi minisztérium elhelyezésére, de az is lehet, hogy a kormány lemond a további bérletről, ha elkészül az új kormányegység a Whitehallban melynek tervei már készen állanak, de megvalósításuk körülbelül egy évtizedet igényel. Egyelőre azonban minden hely kevés a légügyi minisztérium munkája számára. Az angol légiflotta és légvédelem már ismert intézményeihez és szervezeteihez ugyiszólván hétről-hétre új alakulatok csatlakoznak. A reguláris brit légi haderők legénysége négy év alatt 31.000-ről 80 ezerre emelkedett, ez azonban ugyiszólván csak a levező állandó sorkatonasága, míg a brit hadirepülésbe bevont egyéb szervezetek ugyiszólván kimeríthetetlen tartalékról gondoskodnak. A kiegészítő légi haderő „Auxiliary Air Force” az önkéntes jelentkezők ezreit képezi ki a rendszeres gyakorlatokon és a 15 napos táborozásokon. Az önkéntes légi hadsereg pilótái be vannak osztva az egyes katonai repülőterekhez és veszély esetén azonnal a hadvezetőség rendelkezésére állanak, de addig tovább folytatják polgári foglalkozásukat.

Nagyjából hasonló szervezettel rendelkezik egy másik hatalmas testület, a Voluntary Air Reserve, — az önkéntes légi tartalék — melynek csak szolgálati ideje különbözik az előbb említett intézménytől. Ennek tagjai is folytatják a légi haderőben teljesített szolgálaton kívül polgári foglalkozásukat; minden héten két estén kiképző órákon és légi gyakorlaton vesznek részt. A Voluntary Air Reserve a maga sok ezer tagjával a szoldos légi hadsereg teljes technikai felkészültséggel rendelkező tartaléka.

Míg az Auxiliary Air Force és a Voluntary Air Reserve tartalékos jellegük mellett határozottan katonai szervezetek, a brit légvédelem egyik legújabb intézménye a „Civil Air Guard”; tehát „polgári légőrség” csak háború esetén áll majd a hadvezetőség rendelkezésére. A tartalékos légi haderő önkéntesei szolgálatuk idején fizetést kapnak, míg a polgári légőrség tömegei fizetnek kiképzésükért. Ez a szervezet minden brit polgárnak — férfiak és asszonyok egyaránt — alkalmat akar nyújtani arra, hogy megtanuljon repülni.

A SZADAGURAI RABBIDINASZTIA NYOMDOKAIBAN

Masodik cikk

Rövid az út, még csak erre a kis dombra kell felkapaszkodnunk, amott ni, a kerítés mellett kezdődik a szadagurái temető. A domb tövében, az országot mentén katonai előképzősök gyülekeznek, szól a zene. A dombtetőn réz van, s a kerítés tövében lóca, oda telepődünk le. Valaki bent a faluba, keresi az öreg temetőt, hadd jöjjön és mutassa meg nekünk a szent sirt, minden korok legnagyobb caddikjának, Reb Szulcse Rizsenernak a sírját.

A szadagurái ifjúság meghallotta, hogy vendégek érkeztek, egymásután jönnek, fiúk és lányok. Ragyog az arcuk, kacagnak. Katog a fényképező masina, barátokunk. Érdekes fiatalembert mutatnak be. Náchmán Weichselblumnak hívják. Szadagurái gyerek, chaszid ösök sarja. Filmbre készül. Bál Sémét akarja megrendezni, Reb Szulcse

Sir Laurence Oliphant a szadagurái rebbenél

Azt kérde Weichselblum, hogy szándékos-e írni szadagurái látogatásról, s miről van szó, felületen riportról, vagy komolyabban érdekel a téma? Mert ha komolyabban érdekel a téma, olyan anyagot ad, ami biztosan fogja érdekelni egy zsidó nemzeti alapon álló újság olvasóit.

Azt mondja: — Tudjuk, nincs zsidó hierarchia, nincs zsidó pápa, nincs zsidó pátriárka. Mégis, a keresztény világ évtizedeken keresztül a szadagurái rebet tekintette a zsidó egyház főnek. Nem véletlen, hogy a 80-as évek elején, amikor Sir Laurence Oliphant mozgalmat indított egy nagyszabású palesztinai telepítés érdekében, eljött Szadagurába, igyekezett a rebet megnyerni az eszme számára, mert az volt a benyomása, hogy a reben keresztül megnyeri az egész zsidó népet. No, de hiszen éppen erről az angol főúrról és erről a történelmi nevezetességi szadagurái látogatásról akarok beszélni.

— Sir Laurence Oliphant gazdag angol főúr és tekintélyes politikus volt. Angol kormánykörökben nagy befolyása volt. A 70-es évek végén felvette a palesztinai kolonizáció eszméjét, élete végéig ennek az eszmének a szolgálatában állott, s a cionizmus történetéről valahányszor a herzi-előtti korszakról beszélnek, nagy elismeréssel méltatják ennek az angol főúrnak a munkásságát.

— Tudni kell azt, hogy a török viszonyok abban az időben nagyon kuszáltak voltak. Az volt az általános vélemény, hogy az európai Törökországot előbb-utóbb felosztják. Sir Laurence Oliphant arról akarta meggyőzni az angol kormányt, hogy mihelyt feldarabolásra kerül a sor, politikai okokból is a legajánlatosabb a zsidó népek juttatni Palesztinát, őseik országát. A zsidóság a kapott autonómia alapján felépíti ott a maga otthonát, s ezáltal elejét veszi egy esetleges versengésnek a szentföld birtoklásáért. Oliphant elment a portáloz is, de itt gyanuperrel éltek és nem sikerült koncessziót kapnia nagyobb szabású földvásárlásokat illetően. Oliphant akkor ellene volt a kolonizációnak, az volt a véleménye, hogy csak közjogilag biztosított keretek között szabad építeni. De azt akarta, hogy a zsidók barátkozzanak meg a gondlattal, teremtsék meg a földvásárló alapot, s az első kínáló alkalommal vegyék meg Palesztina földjét.

— Tekintve, hogy Oliphant vagyontalán adózott az eszmére, zsidó részről azzal gyanították, hogy a misszionáriusok szolgálatában áll. Oliphant szűkségét érezte annak,

MI TÖRTÉNT A SZADAGURAI RABBI ES A KERKESZTÉNY ANGOL FŐUR KÖZÖTT?

Rizsenerről irt egy szcenáriumot. Az a véleménye, hogy a zsidó filmnek éppen specifikus zsidó volta adja meg művészi értékét és létjogosultságát. Kaftán és chéder, zsidó ünnepek és folklór kell, hogy legyen a zsidó film gerince. A modern zsidó életnek még nincs formája. Egyébként is, azt valja, hogy európai színházak színpadon viselik a frakkot, mint a mi színészeink, s ezen a téren mi mindig le fogunk maradni.

Beleemelegedünk a beszélgetésbe. Megtudom, hogy Weichselblum passzionátus kutatója a chaszidizmusnak, néprajzi adatokat gyűjt, leveleket és aktákat, humort és legendát. Rövidesen kimegy Amerikába, komoly ajánlatokat kapott filmszakértők részéről. Tiszta véletlen, hogy találkoztam vele. Meg is mondom neki, hogy ő az én emberem, ideálisabb kalauzt nem is találhattam volna.

hogy tisztázza magát, ezért levelet intézett a Jewish Chronicle című lap szerkesztőjéhez, ebben a levélben kijelenti, hogy ő nem zsidó, de ugyanakkor nem tagja egyetlen keresztény szektának sem. „Viszont amióta eszem tudom — írja — az a vágyam, hogy Palesztinát annak gyermeké, a zsidók lakják, az a nép, amelynek történelmi joga van birtokba venni az országot, hogy a kétezer év óta elhanyagolt földön újra élet és egészség fakadjon.”

Legendák a „nagy látogatás” körül Náchmán Weichselblum mindezt azért mondta el, hogy annál jobban kidomborodjék a látogatás jelentősége. Lassan, kímérten beszél, az embernek rögtön az az érzése, hogy uralja a témát, mindent felkutatott, évekig dolgozott rajta, nem a cionizmus miatt tette, nem Palesztináért, hanem a rebeért. A szcenáriumért, néhány filmfelvételért.

Igy folytatja: — 1881-ben Bécsben járt Sir Laurence Oliphant és jelentette a szadagurái rebenek, hogy meglátogatta. Érthető, hogy a szadagurái udvarban a szenzáció erejével hatott ez a bejelentés. Szemtanukat, öreg chaszidokat faggattam, szerettem volna megtudni, hogy a chaszidok egymás között mivel magyarázták ezt a látogatást. Sokan azt mondták, hogy „a pure” vagy politikai titkokat hozott, olyan titkokat, amelyek a zsidó nép sorsát érintik. Ezeket a titkokat nem szabad elárulni, nem szabad papírra vetni, az angol főúr tehát azért jön Szadagurába, hogy személyesen adja át azokat a „caddik hádor”-nak, a jelen korszak szentjének, akit ő a zsidó nép vezérének és képviselőjének tekint.

— Mások azon a véleményen voltak, hogy az angol főúr a zsidó vallásra akar térni. Azért jött, hogy hitvitát folytasson a caddikkal, s mihelyt a rebe meggyőzi őt a tóra és a zsidó religió erkölcsi felsőbbrendűségéről és értékéről, a rebenek ajándékozza őriási vagyonának a felét, tegyen a rebe vele, amit akar, s ő maga, a Sir, személyesen, mindenestől átjön hozzá. Jó zsidó lesz belőle, igazi szadagurái chaszid. Ez a csoport már azon vitatkozott, hogy vajon mit fog csinálni a rebe annyi tömegtelen sok vagyonnal.

— Akadtak chaszidok, akik mély kabbalistikus magyarázatokat fűztek Sir Oliphant látogatásához. „A rebe — mondták — a Dávid-házi királyok sarja, s így minden bizomnyal Rabbi Jehuda Hánászi lelkének az örököse. Rabbi Jehuda Hánászi szintén unokája volt Dávid királynak. A keresztény fő-

ur Antonius római császárnak az inkarnációja, ezért Antonius, akárcsak a régi jó időkben, eljön és meglátogatja Rabbi Jehuda Hánászit...”

Palesztina és a rebe török utfelele — Majdnem elfelejtettem megjegyezni, a szadagurái udvar feje abban az időben Reb Avrum Jánkevayú volt, a ruzzsini szent fia. Amikor Sir Laurence Oliphant megérkezett, igen szívélyes és meleg fogadtatásban részesítették. A látogatás után azonnal elutazott. A tárgyalásnál két tanu volt jelen, a rebe veje, Reb Nuchem Berenyu és aytai nagyapám, aki a tolmács szerepét töltötte be. Erről a látogatásról azonban sohse beszéltek. Csak évtizedekkel később, miután nagyapám meghalt, találtam iratai között néhány jegyzetet.

— A jegyzetekből az tűnik ki, hogy Sir Laurence Oliphant a szadagurái rebet tekintette a zsidó nép egyházi fejének, be akarta vonni a politikába, rá akarta bírni arra, hogy teremtsenek egy nagy nemzeti alapot, egy keret kájemetet, s ennek az alapnak a segítségével a megfelelő pillanatban vásárolják meg Palesztina földjét. A caddik meghallgatta Sir Oliphant előterjesztését, majd így válaszolt: A zsidó törvények értelmében neki nem szabad a török kormány érdekei ellen dolgozni, mert ő török alattvaló. (A szadagurái ház tagjai török alattvalók voltak, utlevéllel tartózkodtak az országban, s így mentesültek a hadkötelezettség alól). Másodsorú, a zsidó nép reméli, hogy csoda útján, „baderech nész” fogja az Ursten megváltani Palesztinát, nem természetesen uton, racionális eszközök igénybevételével. A tervezett alaphoz tehát nem adhatja hozzájárulását és támogatását...

Laurence Oliphant cikke szadagurái látogatásáról

Weichselblum megemlít egy cikket, amit Sir Laurence Oliphant irt a rebe halála után egy angol magazinban. Ő megszerezte a cikk másolatát, s most fejből bediktálja nekem. Körülbelül ezeket mondja:

— Amikor Bécsben jártam, beszéltem szavahihető emberekkel, s ezek annyit meséltek nekem a szadagurái rabbirol, hogy erős vágyat éreztem ahhoz, hogy ezt az embert megismerjem. Így gondolkodtam: bármiképpen is álljon a dolog, egy ember, aki szellemének hatalmával százakkal fölött tud uralkodni, nem lehet egy közönséges, mindennapi teremtmény.

— Mivelhogy abban az időben nem voltam távol Szadagurától, jelenttem a rebenek, hogy feleségemmel egyetemben meg szeretném látogatni. A rebe azonnal elem küldte ragyogó fogatát, s amikor megérkezünk, a szadagurái nép kiállott az uccára, látni akarta azt a keresztény embert, aki eljött, hogy az ő szentjüket meglátogassa.

— A ház előtt üdvözöltek bennünket a rebe gyermekei, mindannyian lengyel ruházatban voltak. Az udvarban a hölgyek birtokba vették a feleségem, engem „az urak” vezettek a szobába, amely különböző dísz tárgyakkal és kincsekkel volt kirakva és feldíszítve. A ház interiőrje valóban olyan benyomást tett, mint akármelyik hercegi udvar. Abban a szobában találkoztak a rebevel, aki két szolgáló kíséretében jött. Felsőesztendője sugárzott szeméből. Nagyon értelmes módon beszélt velem az oroszországi zsidóság helyzetéről. S habár beszéde és mozdulatai nem voltak elég világosak számomra, meggyőződtem róla, hogy környezetét szemének egyetlen pillantásával képes vezetni és irányítani.

— Ez van a cikkben — mondja Weichselblum, — a tárgyalás anyagát azonban Oliphant egy szóval sem említi.

Csonkig szívja cigarettáját és megjegyzi, hogy jól elhúztuk az időt, esteledik. Jó volna hazamenni.

Abban maradtunk, hogy a temetőlátogatást holnapra hagyjuk.

Indulunk. Nyári este ereszkedik a falura. Amikor kiérünk az országotra, a szadagurái udvar teljesen elnyelte a sötétség...

Schön Dersó

Davila Színház
Már csak egy előadás lesz: NÉZZE MEG! Augusztus 27-én, szombaton este 9 órakor.
Amiről két ezredév beszél
Dráma 3 felvonásban, 8 képben.
Írták: Dr Szentkirályi Samu és Lengyel Rudolf.
Az új idők legérdekesebb feldolgozása drámája. Gyönyörű díszletek, korbí képek, 60 főnyi szereplő. Olcsó helyárak, jegyadóval 26—66 lejig.

Meg
a ki
tart

Milyen ü
dulni a

Ciuj, aug. 25.
központi szárny
híket már néh
mány királyi h
tágas termekben
masan érdekes
asszisztálni a sz
még akkor is
ményről van szó
tábornok király
megyei prefektu
tor államtitká
melletti perze
ményekkel dis
Azután munk
telefon került
két vezető dolg
tek a titkárság
előkészületeit m
te. Az azóta e
működésbe lép
és a közigazga

A pénzügyi
a helytartóság
törvény értelm
és minden jöve
át. A vármegy
tök nevében iz
kat és illetéke
mazást kaptak
halaszthatatlan
közölkék. Folyó
téseket és kiut
munkálatok ell
tás menetében
Időközben beé
összes megéve
figyelembevétel
ság budgetjéne
beül elkészül
a belügymini
kell adnia.
A költéséget
deni berendezé
fekvők. A
meglehetősen
A helytartóság
is demonstráln
és autoritást
számában levő

Dr Hodor
nyitása mellet
munkálatok a
rendelkezéséne
sére. Szerdán
szét a járások
tartósságtól. Az
utasításával a
tően, a másik
nézve, hogy a
biztatásokat. M
tási reform u
tegyék az apr
nek a helyszin
bíroságokat e

A szolgabir
egyébként lén
— a halászat
gedett áru
szimmettel, val
kedéssel kap
van jogosítv
könyv felvéte
alkalmazására
bírság nem h
esetében a
járásbíroságh
szolgabiró a
Jegyzőkönyv
tációnak van

A másik
gok létesítés
zének kötele

Megkezdődött az élet a királyi helytartóságokon

Milyen ügyekkel lehet fordulni a helytartósághoz

Négy-öt napon belül elkészül Somes tartomány költségvetése. Megkezdik működésüket a falusi békebiróságok. Itélkezhet és bírságokat róhat ki ezután a szolgabíró

Cluj, aug. 25. A Kolozsvári vármegyháza központi szárnyának első emeletén eleven élet kúszik már néhány nap óta. Somes tartomány királyi helytartósága rendezkedik be a tágas termekben és hivatali szobákban. Izgalmasan érdekes látvány a kivülálló számára asszisztálni a születés, a genézis jelenségénél még akkor is, ha történetesen hivatali intézményről van szó. Kezdődött úgy, hogy Hanzu tábornok királyi helytartó bevonult a vármegyei prefektus kabinetjébe, dr. Hodor Victor államtitkár pedig elfoglalta a kabinet mellett a perzsaszőnyeggel tapétázott, festményekkel díszített elegáns fogadótermet. Azután munkások, szerelők jöttek-mentek, telefon került az államtitkár asztalára és a két vezető dolgozószobája mellett megszülettek a titkárságok. A beiktatási ceremónia előkészületeit már ez a kis apparátus végezte. Az azóta eltelt néhány nap alatt pedig működésbe lépett a pénzügyi, a személyzeti és a közigazgatási osztály.

Berendezik a helytartóságot

A pénzügyi osztály mindenekelőtt is, mert a helytartóságnak pénzre van szüksége. A törvény értelmében a megyék egész vagyona és minden jövedelme a helytartóságra szállított át. A vármegyei prefektusok már a helytartók nevében inkasszálják a különböző adókat és illetékeket. Ezzel szemben felhatalmazást kaptak a tartománytól arra, hogy a halaszthatatlan és kötelező kifizetéseket eszközöljék. Folyósítják tehát a tisztviselői fizetéseket és kiutalják a folyamatban levő munkálatok ellenértékét, hogy a közigazgatás menetében ne következzenek be fennakadások. Időközben bekérték a tartomány alá rendelt összes megyék költségvetéseit és ezeknek figyelembevételével folyik most a helytartóság költségvetésének összeállítása. Négy-öt napon belül elkészül a költségvetés, amelyhez még a helytartó minisztériumnak is hozzájárulását kell adnia.

A költségvetéssel együtt Clujra fogják küldeni berendezésük javarészt az egységes prefekturák. A clujai vármegyháza, ugyanis meglehetősen szegényesen volt bebutorozva. A helytartóságnak viszont a hiúságaihoz is demonstrálni kell a magasabb tekintélyt és autoritást. Ide kerülnek a megyék fejes számban levő autójai is, mert a Clujra

központosított tartományi közigazgatásnak ellenőrző és irányító tevékenységéhez több közlekedési járműre lesz szüksége.

Megindult a munka

A második megszervezett hivatal a személyzeti osztály volt. A tisztviselői kar beosztása komoly gondját képezi a tartomány vezetőinek, akik súlyt helyeznek arra, hogy kifogástalan garnitúrával lássanak hozzá a munkához. Egyelőre tizenegy tisztviselő kapott beosztást a helytartósághoz, ezek közül öt a kolozsvári, öt a nagyváradit és egy a szigeti prefekturáról került ki. A szervezés és rostálás munkája általában folyik, nap-nap után újabb tisztviselők érkeznek Kolozsvárra és ezeknek bevonulásával párhuzamosan alakulnak ki a helytartóság további ügyosztályai. A beosztott tisztviselők tevékenysége egyelőre kizárólag a helytartóság megszervezésére és a közigazgatás irányítására szorítkozik. Ebben a tekintetben igen sok munka hárul a helytartóságra, amely a megyék helyett felel az egész helyi közigazgatásért. Ezen a ponton a helytartók szinte korlátlan hatáskörrel képviselik a helytartó minisztériumot, amelynek hatásköre csaknem teljesen átszállt a decentralizációs szervekre. A helytartó irányítja és ellenőrzi az egész helyi közigazgatást, az összes közintézményeket, kirevezi a prefektusokat, polgármestereket, községi elöljárókat, jegyzőket, stb. A helytartó ugyyszóval korlátlan ura a helyi közigazgatásnak és az egész tartomány területén tartozik gondoskodni a rendről, a nyugalomról, az egészségügyi állapotokról, az utak karbantartásáról, stb.

Természetes dolog tehát, hogy a harmadik megszervezett ügyosztály a közigazgatási reszort volt. Hátra van még a következő hivatalok megszervezése: technikai, mezőgazdasági, állategészségügyi, jóléti, jogi és társadalom-egészségi, közoktatási és jogvédő hivatal. Ez utóbbinak ugyancsak azonnali funkcióba kellett lépnie, miután a megyék nem lévén többé jogi személyek, nem szerepelhetnek többé a bíróság előtt. Somes tartomány jogvédő osztályát egyelőre dr. Ion Brate, Cluj megye eddigi jogtanácsosa irányítja. A jogvédő osztály azonban előrelátó hatóság ki fog bővíteni még néhány jogtanácsos bevonásával. Végleges megszervezésére csak később fog sor kerülni.

A szolgabírák és jegyzők új hatásköre

Dr. Hodor helytartósági államtitkár irányítása mellett lézaz gyorsasággal folynak a munkálatok a közigazgatási reform egyes rendelkezéseinek a gyakorlatba való átültetésére. Szerdán délelőtt két körrendelet ment szét a járásokhoz és községekhez a clujai helytartóságtól. Az egyik a szolgabírókat látja el utasítással a bírósági jog gyakorlását illetően, a másik a jegyzőket instruálja arra nézve, hogyan gyakorolják békebírói megbízatásukat. Mindkét intézkedés a közigazgatási reform újítása; céljuk az, hogy lehetővé tegyék az apróbb kihágások és peres ügyeknek a helyszínen való elintézését és a járásbírókat ezentúl való mentesítését.

A szolgabíró — akinek hatalmi szféráját egyébként lényegesen kibővíti az új törvény — a halászzal, vadászattal, meg nem engedett árusorával, a vasárnapi munkaszünettel, valamint az uttörvényvel és közlekedéssel kapcsolatos kihágások esetében fel van jogosítva nemcsak a kihágási jegyzőkönyv felvételére, de ugyanakkor a büntetés alkalmazására is mindazon esetekben, ahol a bírság nem haladja meg az ezer lejt. A többi esetekben a jegyzőkönyvet vesz fel és azt a járásbíróhoz terjeszti be. A bírságot a szolgabíró azonnali inkasszálja; a kihágási jegyzőkönyv ellen a járásbíróhoz kintesszációnak van helye.

A falusi békebiróság

A másik körrendelet a falusi békebiróságok létesítéséről intézkedik. Eszerint a jegyzők kötelessége a helyettes primárral és a

AJÁNDEK.....

azok számára, akik azt hiszik, hogy minden készítmény a haj számára haszontalan.

Az elsők vagyunk, akik beismerjük, hogy egész sor haszontalan készítmény létezik, amelyet csalárd módon „csodás” készítménynek árulnak kopaszság ellen. De éppen annyira igaz is, hogy igen sok férfi nem akadályozza meg a kopaszsgót, mert elhanyagolja a hajjapolás legegyszerűbb szabályait is.

A kopaszsgó a hajhagymák gyöngeségének és a bőrkopaképződésnek a következménye.

A Trilysin, ennek a tudományos hajerősítő szernek a mindennapi használata ajánlatos, mielőtt a hajhullás első jeleit észleli.

TUDOMÁNYOS HAJERŐSÍTŐ SZER

Trilysin

Az első kérvényezők

Hanzu tábornok királyi helytartó előszobájában, ahol csupa alprefektus látja el a titkári teendőket és dr. Hodor Victor államtitkár teendőket és dr. Hodor Victor államtitkár teendőket, — már az első napokban megfordultak panaszaikkal magánosok is. A titkári szobák nap-nap után egyre inkább benepesednek a társadalom különböző kategóriáiból rekrutálódó figurákkal, akik kipróbálják a helytartóság jóindulatát és hatáskörét. Javarást kinevezésekért kopogtatnak a közszolgálat különböző ágaiba. A magánkérvényezők legnagyobb része jellemző módon olyan ügyekkel fordul a helytartósághoz, amelyek már az összes illetékes fórumonál, sőt magukban a minisztériumokban elutasításra találtak. Akadt olyan panaszos is, aki bírói ítélettel jogerősen kivett pénzbírság elengedését követelte a helytartóhoz. Az ilyen kérvények természetesen a papírkorsárba kerülnek.

De egyebekben sem nyert még megállapítást az, hogy magánosok ügyes-bajos kéréseit milyen mértékben fogják közvetlenül intézni a királyi helytartók. A törvény előírja, hogy az igazságszolgáltatást, a hadsereget, a külügyeket, a felsőbb oktatást és az autonóm pénztárat kivéve, minden minisztérium kirendeltséget fog megszervezni a helytartóság mellett. Hogy ezen kirendeltségek milyen ügyek feldolgozására lesznek illetékesek, arról nem intézkedik a törvény, amely ennek megállapítását egy később közzétett minisztertanácsi naplóra bízta. A helytartó minisztérium mellett már napok óta ülésezik a bizottság, amely a kérdéses minisztertanács napló szövegét készíti elő. A bizottságban minden minisztérium két-két delegálttal

képviselteti magát. Itt fog eldőlni, hogy milyen mértékben fogja majd helyettesíteni a kormányt a helytartó azokról a reszortokról, amelyekhez a polgárok leginkább szoktak fordulni, mint: a pénzügyminisztérium, ipari, kereskedelmi, munkaügyi, földművelésügyi, közoktatási és közlekedési minisztérium, stb.

A hatáskör kérdése

A törvény mindössze aziránt intézkedik, hogy ha valaki nincs megelégedve egy a helytartóság területén működő hivatal működésével, akkor a helytartóhoz kell fordulnia jogorvoslatért. Ilyen természetű panasz közvetlenül nem is intézhető a minisztériumhoz. A Bucurestiben dolgozó bizottság döntésén múlik tehát, hogy a polgár számára milyen mértékben jelent könnyebbé, vagyis mennyire mentesíti az alól, hogy kérésével, panaszával Bucurestibe utazzék. Az egyes minisztériumoknak pillanatnyilag működnek külső hivatalai a tartományi központokban, mint például: pénzügyi, ipari és kereskedelmi, munkaügyi, kommunális, egészségügyi felügyelőség, stb. Ezeknek sorsát illetően még nem történt intézkedés, de minden jel arra mutat, hogy ezek a felügyelőségek valamennyien beolvadnak a helytartóságokba. Az is valószínű, hogy az eképpen létesített minisztériumi kirendeltségek élére egy-egy magasabb rangú minisztériumi tisztviselő kerül, aki az eléje terjesztett ügyet lereferálja majd a helytartónak.

A helytartó döntései csak elvben véglegesek. A gyakorlatban a miniszterek felfüggeszhetik, vagy visszavonhatják a királyi helytartó határozatait, még pedig a következő esetekben: 1. A törvény megsértése. 2. Hatáskör túllépése. 3. A minisztériumi irányelvek és utasítások megsértése. 4. Az állam pénzügyei és a közrend érdekében.

Arra a kérdésre tehát: milyen ügyekkel fordulhatnak a polgárok a helytartósághoz, ma még nem lehet pontos választ adni. Ezt csak a minisztertanácsi napló fogja eldönteni. Abból fog kiderülni, hogy a Bucuresti központ milyen mértékben volt hajlandó „szuverenitásának” egy részét megosztani a helyi közigazgatással. Ettől függ a decentralizáció mértéke, de a helytartóság autoritása is. A beiktatás fényes külsőségei egymagukban nem elegendők ahhoz, hogy a kellő presztízzsel övezze ezt az intézményt. Tartós és szerves tekintély csak a tényleges hatalomból fakadhat és a helytartóságok hatalmán, hatáskörüknek kiterjedésén dől el a decentralizáció sorsa is. (k. r.)

Zsidó diákleányotthon

Az 1933-ban alapított, modernül berendezett orth. izr. leányintézetben az 1938-39-es iskolai évre szóló jelentkezések megkezdődtek. Az intézetben a sikeres egyéni nevelés érdekében mindössze 12 növendéket fogad el. Az iskolai előkészítésen kívüli tanulók nyelv- és zené oktatásban részesülnek, nevelést és otthon kapnak. Mérsékelt díjazás.

Érdeklődőknek szívesen áll rendelkezésére:

BERNSTEIN OLGA

okleveles tanítónő és zongoratanítónő ORADEA, Str. Paul Chinez 3. Telefon: 22-02.

HIREK

— Időjárás: 2-4 milliméterrel emelkedő légnemesség, borult égbolt északnyugaton, váltakozó és többnyire derült délen és délkeleten, enyhe nyugati légáramlás, emelkedő hőmérséklet, esőzések északnyugaton.

— Franciaország új hadihajói. Párizsból jelentik: Campinghi haditengerészeti miniszter most írta alá egy 35.000 tonnás új hadihajó építésére vonatkozó rendeletét. Két hasonló hajót már építettek, az új hajót Clemenceau-ról nevezik el. Az építési munkálatokat a bresti hajógyár végzi.

— Az igazságügyminiszter tanulmányozza a revíziók statisztikáját. Bucurestiből jelentik: Iamandi miniszter tanulmányozás tárgyává tette az állampolgársági revízióknak alávetett polgárokról vonatkozóan előterjesztett kimutatásokat.

— Elkészült a sajtó és propaganda államtitkárság újjászervezésére vonatkozó törvénytervezet. Bucurestiből jelentik: A „Románia” jelentése szerint a sajtó és propaganda államtitkárság újjászervezésére vonatkozó törvényrendelet tervezete elkészült és azt bemutatták Calinescu belügyminiszternek. A tervezet értelmében a sajtó és propaganda, idegenforgalmi, rádió- és Rador-szolgálatok az államtitkárság közvetlen rendelkezése alá fognak tartozni és irányításuk az államtitkárság fokozott ellenőrzésével történik, megszűntetve eddigi önálló működésüket. Ugyanakkor az összes hatósági intézmények sajtó és propaganda szolgálatát is az államtitkárság keretében egyesítik.

— Weinberger Pál timisoarai bankigazgató halála. Temesvár zsidó társadalmát gyász érte. Néhánytípusú betegeskedés után 59 éves korában meghalt Weinberger Pál bankigazgató, a Banca de Credit biztosító osztályának vezetője. Az elhunyt régi temesvári patricius családból származott. Tiszviselői pályafutását a Leszámitoló Banknál kezdte, ahol hamar jutott előre a ranglétrán. A bank aligazgatója lett, majd a háború után megalapította a Hermes Bankot. A bank összeomlása után került a Banca de Credit biztosító osztályának élére. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

— Vaszárdista propaganda miatt elítélték egy temesvári orvosnőt. Temesvárról jelentik: A katonai törvényszék újabb vaszárdista-pereket tárgyal. Mint már jelentettük, az állambiztonsági hivatal még hónapokkal ezelőtt titkos vaszárdista szervezkedést leplezett le, amelynek tagjait részint internálták, részint pedig átadták a katonai ügyészségnek, amely államellenes igazgatás címén indított ellenük eljárást. Tegnap a katonai törvényszék ismét tárgyal két ilyen ügyet, amelynek vádlottai dr. Rădăsan Claudia, a temesvári járványkórház orvosnője és Crăciun Tiberiu főiskolai hallgató voltak. A tárgyalás során a vádlottak ártatlanságukra hivatkoztak, míg védőjük, Mihăilescu Grigorie ezredes büntetlen életükre való tekintettel enyhe ítéletet kért. A katonai törvényszék hosszas tanácskozás után mindkét vádlottat bűnösnek nyilvánította és államellenes propaganda címén fejenként hatvani fegyházbüntetésre ítélte őket. A vádlottak fellebbezést jelentettek be az ítélet ellen.

— Amiről két ezredév beszél. Ezzel a címmel augusztus 27-ikén, szombaton este kerül színre a Davila színházban dr. Szentkirályi S. nyolc képből álló drámája, amely az Ember tragédiájának folytatásaként öleli fel az ember két ezredéves történetét lélek-tani háttérrel megvilágításban. A képsorozat a jelenkorból indul ki és azzal is zárul, amely keretként foglalja magában a Krisztus születése óta lepergett két ezredévet. A második kép Krisztus idejében játszódik, a harmadik és negyedik kép Nagy Constantin korában történik, az ötödik kép a kilencedik században egy spanyol várkastélyban pereg, a hatodik kép a 15-ik században egy olasz festő műtermébe vezet bennünket, míg a hetedik kép a 19-ik században egy líoni szövőgyár irodáját ismerteti meg. Az érdekes szindarab íránt egy irodalmi körökben, mint a közönség körében rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. M., Besenova-Veche. Szíveskedjék a következő címhez fordulni: HIAS, Birou de Imigrațiune Sighet, Maramures.
N. N., Baia Mare. Jelentkeznie kell.
P. L. Sovata. Szíveskedjék a Pen Com-panie Saturnare, Piața Brătianu 13 címhez fordulni.

Megkezdődött Kolozsváron a Masz Hahisztadru-akció

Dr. Mózes László a Zs. N. Sz. országos főtitkára megkezdte Clujon a Masz Hahisztadru akció a helyi cionista élet vezetőinek közreműködésével.

Az akció tudvalegyően a cionista konferencia határozata el és célja a szervezet megerősítésén és kereteinek kiépítésén kívül az ardeali cionista ifjúság korszerű átrétegesítésének intézményes támogatása és segítése.

A Masz Hahisztadru eredménye az ardeali zsidóság súlyos problémáinak megoldását van hivatva elősegíteni és éppen ezért cionista körökben várakozással tekintenek lefolytatása elé.

— Üdülhelyül képezik ki a főváros környékét. Bucurestiből jelentik: A bucuresti főpolgármester kezdeményezésére bizottság alakult, amely hivatva lesz Snagov, Baneasa és Pustnicul vidékét a főváros lakói számára pihenő helyekké kiépíteni. Villákat, szállókat, sportpályákat, stb. fognak emelni Bucuresti közvetlen környékén.

— Készül a diosti mintafalu. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a leégett Diosti község helyén az uralkodó kezdeményezésére mintafalvat építenek, amely öfelsége nevet fogja viselni. A Fundația Culturală által kidolgozott tervek értelmében szükséges volt a régi Diosti falu területéből mintegy 40 holdnak a kisajátítására, hogy ezen a földdarabon a köz-, kulturális-, egészségügyi és sport-épületeket építsék fel. A kisajátított területért 1,200.000 lej fizettek ki a volt tulajdonosoknak, akiket még mintagazdaságokhoz is hozzájuttattak.

Oradean iskolásfiut teljes ellátásra felveszek

Uri család, ort. kóser koszt, gondos felügyelet, korrepetálás. Schapiráné Oradea, Ciorogariu (Uri u.) 15.

— Kitüntetés kapnak a 25 éve egy szakmában dolgozó ipari vállalatok vezetői. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium elhatározta, hogy kitüntetés végett előterjeszti azon ipari vállalatok tulajdonosait, vezetőit és cégjegyzőit, akik egyazon foglalkozást üzték 25 éven át. Az UGRH fogja a névsorokat bemutatni.

— Különböző szabálytalanságok miatt több fogházi tisztviselőt és börtönőrt felfüggesztettek, illetve elbocsátották állásából. Bucurestiből jelentik: Az igazságügyminisztérium számos fogház és börtön tisztviselőjét és fogházőrt, részben rendelkezési állományba helyezte, részben azonnali hatállyal elbocsátotta a szolgálatból. Cosnovici Virgil, a szatmári fogház titkárát rendelkezési állományba helyezték és különböző szabálytalanságok miatt megindították ellene az eljárást. Laurentiu Hivdeghiu, a máramarosszigeti fogház titkárát fizetésének beszüntetése mellett felfüggesztették állásából és megindították ellene az eljárást. Constantin Brosteanu, a brassói fogház tisztviselőjét szintén felfüggesztették állásától fizetésének egyidejű beszüntetése mellett és megindították ellene az eljárást. Vasile Vaneat, a kolozsvári fogház fogházőrt fizetésének beszüntetése mellett felfüggesztették állásából és megindították ellene az eljárást. Lepontiu Ioan, a chisnevi fogház őrszemélyzetének parancsnokát elbocsátották állásából és megindították ellene — különböző szabálytalanságok miatt — az eljárást.

— A gyilkos Katona László felesége azt vallotta, hogy anyja soha nem üldözte szerelmével férjét. A Dragalina uccában történt borzalmas gyilkosság ügyében tovább folyik a vizsgálat. Nem bizonyosodott be még, hogy a gyilkosság lefolyása megfelel-e valóban Katona elbeszélésének. Katonát egyébként ma átadták az ügyészségnek, a vizsgálatot pedig Matei, az első számú kabinet vizsgálóbírója vezeti. A boncolást tegnap megejtette dr. Kernbach törvényszéki orvosszakértő, ce az eredményt a vizsgálatra való tekintettel nem közölték a nyilvánossággal. Rendkívül fontos jelentőséggel bír a vizsgálat szempontjából az a jelentés, amely tegnap érkezett Temesvárról. Mint arról beszámoltunk a gyilkos asztalosság felelőse Temesváron tartózkodik. A rendőrség kihallgatta Katonát, aki a Budai Deleanu uccában, Kovács Mihály nevű cipészmeisternél lakik. Az aszszony zokogva fogadta a szörnyű hírt, majd azt vallotta, hogy anyja soha nem üldözte szerelmével vejét és így más oka lehet a gyilkosságnak. Erről azonban nincsen tudomása.

— Újabb arab javaslatok Palesztinára vonatkozólag. Párizsból jelentik: A párizsi Temps értesítése szerint Abdulláh emir újabb javaslatot közvetített az angol kormányhoz, a Palesztina-kérdés megoldására: 1. Szüntessék meg a zsidó földvásárlást Palesztinában, a Tel-Avivtól Haifaig terjedő tengerparti zónán kívül. 2. Korlátozzák a zsidó bevándorlást oly módon, hogy a bevándorlók csak a fent említett területen fognak letelepedni, ennek a területnek a befogadó képessége arányában. 3. A palesztinai lakosság rétegeinek arányos képviselete alapján törvényhozó tanács létesítsék. 4. Részessit-sék ammesztában a politikai foglyokat, száműzötteket és menekülteket. 5. Hosszabítsák meg az angol mandátumot tíz évre. A Temps szerint a volt főmufi állítólág hozzájárult ehhez a javaslathoz. A Newyork Times ugyanekkor tudni véli, hogy az iraki kormány úgy a maga, mint Saudi Arabia és Jemen kormányai nevében javaslatot készített a Palesztina-kérdés megoldására, amelyet külön kurir vitt Jeruzsálembe, ahol bemutatva azt Ragbey Bey Nashashibinek, a mérsékelt arab védelmi párt elnökének, aki hozzájárult ahhoz, majd az Egyiptomban tartózkodó Abdul Hadinak, a radikális függetlenségi párt vezérének és a Libanonban tartózkodó volt mufinak továbbították a tervet. A terv alapvonalai a következők voltak: 1. Palesztina Transzjordánián kívül önálló államává alakul. 2. A zsidó és az arab lakosság közötti mai számarány állandó jellegű marad. 3. A Palesztina-kérdés megoldásának keresztültétele tíz évig tartana és erre az időre Nagy-Británia megtartja a hatalmat Palesztina fölött. 4. Népképviselőlet létesítenek a lakosság mai számaránya alapján. 5. Az összes palesztinaiak, néplésre és felekezetre való tekintet nélkül egyenlő polgári és politikai jogokat kapnak. 6. A zsidók és arabok az általuk lakott területeken teljes önkormányzatot élveznek. 7. A muzulmán, keresztény és zsidó közösségek függetlenek a saját belső ügyekben. 8. Anglia garantálja a kisebbségek védelmét. 9. Palesztina és Nagy-Británia között kötéendő szerződés biztosítaná Anglia palesztinai stratégiai és gazdasági érdekeit. A Newyork Times szerint az iraki kormány két követet küldött Libanonba a volt mufihoz, hogy a terv elfogadására bírják őt. Két különböző arab kezdeményezésről szól a Temps és a Newyork Times híradása. A kettő között lebeg az a nagy ellentét, amely az arab érdeklészek között áll fenn. Míg a Tempsben közölt terv Abdulláh egyéni akciója volna, addig az iraki kormány terve nyilván Abdulláh emir kismemizését jelenti. Valószínűtlen, hogy a mufi akár Abdulláh, akár az iraki kormány kezdeményező és irányító szerepéhez hozzájárulását adja. Ahhoz viszont semmi kétség nem fér, hogy zsidó részről úgy az egyik, mint a másik javaslatot elfogadhatatlannak fogják nyilvánítani.

Gyermekek öröme!

Szombaton és vasárnap délután 2 órakor bemutatásra kerülő VIDAM TARSASAG és MICKY MAUS műsor a ROYAL slágermozgóban. Minden gyermek ott legyen!! Helyárak: 7 és 12 plus 5 lej.

— Külföldön végzett orvosok figyelmébe. Ismételten felkértem a külföldön végzett orvosok, hogy címeiket az idő rövidségére való tekintettel sürgősen közöljék a Paul Ehrlich orvosi egyesület főtitkárságával. Dr. Ornstein Alexandru Cluj, Calea Regele Ferdinand 35.

— Mérnöki törvény magyarul. Dr. Mandel Fordító Irodájában, Cluj, Memorandumai 24. 40.—, vidékre 50.— lej.

— Orvosi hír. Dr. Wollheimer József szülész, nőgyógyász, operatór szabadságáról visszaérkezett és rendeléseit megkezdte. Str. Reg. Maria 34.

— TOVABBKÉPZŐ TANFOLYAM az oradeai orth. leánygimnáziumban. Az oradeai orth. zsidó leánygimnázium igazgatósága régen érzett szükségletnek óhajtott eleget tenni, amikor az érdekelte szülők kívánságára a gimnázium IV-ik osztályának végzett növendékei számára, akik hosszabb közép- vagy szakiskolai tanulmányokat folytatni nem óhajtanak, de a négy osztályban szerzett ismereteket kímáltyeni, újakkal gyarapítani, erkölcsi világukat gondos irányítás, nevelés mellett szilárdítani óhajtják, az elkövetkező 1938-39. tanévre továbbképző tanfolyam az általános műveltséget adó modern nyelvi, irodalmi, műtörténeti és a gyakorlati életben szükséges gyorsírás, kereskedelmi levelezés, gépirás, stb. ismereteket fog felölelni heti 29 órában. Az iskola igazgatósága felhívja mindazokat, akik a tanfolyamon résztvenni óhajtanak, hogy augusztus hó 27-ig jelentkezzenek, hogy a szükséges előkészületek kellő időben elvégezhetők legyenek.

TURISZTIKA

Zsidó turistatalálkozó a Retyezáton

Augusztus 17-én sokáig emlékezetes esemény színhelye volt a Retyezát hegyecsoport legszebb tava, a Bucura-tó. A temesvári Kadima S. E. turistaszakosztálya itt rendezte meg 2000 méter magasságban, két napi járóföldre minden vasuti állomástól, vagy országúttól retyezáti csallagtúrával összekötött zsidó turisták találkozóját.

Az ország minden részéből több mint 50 zsidó turista jelentette be részvételét. A rossz időjárás miatt azonban a találkozó napján csak 21-en indultak el a Retyezátra vezető különböző utvonalon. Ez a szám is imponáló, ha tekintetbe vesszük, hogy a találkozó napját megelőzően hét napig újszólván meg nem állott az eső és a Retyezáton alig van menház, uyhogy a Bucura-tónál is csak sátorba lehetett éjszlezni.

Még imponálóbbak tehát a teljesítmények. A rendelkezésre állott 3 nap alatt a találkozó résztvevők közül tizenketten mászták meg a 2486 méter magas Retyezát csucst, tizen a Várful Pietrilet (2359 m), kilencen a Peleagát (2511) és heten a Várful Mare (2450 m). A Várful Pietrile és a Peleaga megmászása a Bucura-án a Pietrile menházba való visszatéréssel, ami gyakorlatilag turistáknál is 8 óra gyaloglást kíván, a pihenőket nem is számítva, egy nap alatt történt.

A találkozó feltételei szerint a zsidó turisták 27-én délután kellett a Bucura-tóhoz megérkezzenek. Kis pihenő után igen bensőséges hangulatu ünnepségre került sor.

Mindenekelőtt Albala Klári az összes résztvevők számára átnyújtotta a temesvári Kadima ezalkalmra készített, szépkívíteli jelentését, majd felolvasták az Erdélyi Makkabi Szövetség üdvözlő levelet. A lelkeshangon leírt buzdító szavakat tartalmazott a zsidó turistákhoz, a zsidó testvériség gondolatának ápolására és terjesztésére kérve őket. A levél meleg hangon köszöntö a Kadimát, melynek kezdeményezésére új utat nyit a zsidó sportnak, de a zsidó együttműködésnek és összetartásnak is.

Ezután Zádor Árpád, a Haggibbor turistaszakosztálya nevében üdvözölte a résztvevőket és a Kadimának igen szép kék-fehér selyem emlékszallót nyújtott át. Az üdvözlések sorát Nussbaum Jenő (Makkabi, Oradea) zárta le, aki felolvasta egyesülete üdvözlő levelét.

A Kadima nevében az üdvözléseket dr. Gábor Dezső köszönte meg. Megindító beszédben felhasználta az alkalmat arra, hogy 2000 méterrel közelebb lévén az Egek urához, elpanaszolja, milyen rossz a zsidók sorsa odalenn. „De mint a rossz idő sem tarthat sokáig, reméli, hogy a zsidó sors felett is kislit az igazság napja”. Szinte szimbólikusan megható volt, hogy pontosan e pillanattól kezdve megszűnt a Retyezáton a rossz idő és másnap már felhőtlen szép égg alatt tettek meg felejtethetetlenül szép túráikat a résztvevők.

A találkozó estéjén a hegy tetején 10 fállyát és sok fényzőrt gyújtottak meg a résztvevők. Ünnepi jellegű adtak a találkozó-nak a 2000 méter magasan égő fállyák. A találkozó résztvevő csoportok utvonala és a résztvevők a következők voltak:

1. Timisoarai A) csoport: Dr. Gábor Dezső, Weissfeld Albert, Reiszter István, Schönheim János, Rényi Péter, Bárdi Elza. Utvonal: Băesti—Casa Pietrile—Bucura—Retyezát—Várful Pietrile—Peleaga—Bucura—Riu de Mori—Hațeg.

2. Timisoarai B) csoport: Friedmann Sándor, Stein Oszkár, Ehrenfeld László és Miklós, Albala Klári, Grüner József. Utvonal: Pui—Casa Băleia—Várful Mare—Bucura—Retyezát—Várful Pietrile—Peleaga—Bucura—Piule—Campul Neag—Lupeni.

3. Cluj: Zádor Árpád és Nádler Jenő. Utvonal: Hațeg—Casa Pietrile—Bucura—Retyezát—Nucsoara—Băesti.

4. Oradea: Nussbaum Jenő, Löwi Jenő, Weinberger László, Ritter Antal. Utvonal: Hațeg—Nucsoara—Casa Pietrile—Bucura—Peleaga—Campul Neag—Lupeni.

5. Timisoara: Dr. Blum Sándor, Havas István. Utvonal: Hațeg—Casa Pietrile—Bucura—Stanisoara—Nucsoara—Băesti.

6. Bucuresti: Rosenthal Géza. Utvonal: Pui—Casa Băleia—Várful Mare—Pietrile—Várful Pietrile—Bucura—Campul Neag—Lupeni. A résztvevők mindannyian örömlínek adtak kifejezést abból az alkalomból, hogy ezen a bensőséges zsidó hangulatu turistatalálkozó-n résztvehettek, abban a reményben, hogy a Kadima szép példája a zsidó turisztaság fejlődését indítja el. (dr. g. d.)

Rálöttele százhus dr. Gas

Cluj, augusztus reggeli órákban hírt Kolozsváron, lozsvárra tartó Grahilgyilkossági dr. Gaspar Ionel Sándor volt miniatetfőnöke ellen.

Amikor nyolc gyors befutott a Perronon már na szint érdeklődők, tai. A súlyosan ságyon az állomámentőkocsira te mentőorvos megie nyében készített lottspadant, mentőkocsi hordálanatban az a hmines is életbenvér barnáspiros

A mentők a s tak a súlyosan ahol dr. Safta Adam, dr. Stoica Ioan hozzáálltak pitótták, hogy a alatt hatolt be a testből.

Az operáció e tért, de beszélni ről, mert a súly legyengítette. A rült úgy, hogy a klinikán a re Gaspart.

Ugyancsak a súlyos beteg ág Aurel, Valda Sărezt vett a bete érkezték meg a akik aggóva v szivárgó híreke kezelőorvosain be.

A klinika foly zszobából a h Gaspar Ionel jó a gyorsvonaton

A végz Manoilă dr az végzetes utazás

— Este nyolc tóből. Barátom magával, amely megbízásból ho Ionel elkövette szelében-hosszáról. A bucuresti a hogy jó volna ha 6 még itt is — doán hangosan tetési helyét. Eg

— Már a bu nekem egy mag orru férfi, aki á nünket. Láttam ugyanakkor szál Később az étke az ember. Mj h Ionel, a bátyám sarokasztalnál t rólunk. Ionel a férfi is hallh aözözték, az a f

— Ezer közl eszembe vésődöt katanul hegyes a hálókocsiba. választotta el aajtaja tárva-nyí Ez nem tünt f Egyideig a foly megvártam, am be ment, aztán — Segesvár v egyszerre v

Rálöttek a vonaton és négy- százhuszezer lejét elrabolták dr. Gaspar Jonelnek, Vaida Sándor titkárának

Gaspar Jonel utitársa elmondja az izgalmas
éjszaka történetét. Tul van az élet-
veszélyen az egykori kabinetfőnök

Cluj, augusztus 25. Csütörtökön a kora reggeli órákban futótűzként terjedt el a hír Kolozsváron, hogy a Bucurestiből Kolozsvárra tartó gyorsvonat hálókocsijában rablógyilkossági merényletet követtek el dr. Gaspar Jonel volt képviselő, Vaida Sándor volt miniszterelnök egykori kabinetfőnöke ellen.

Amikor nyolc óra előtt a bucaresti gyors befutott a kolozsvári állomásra, a peronon már nagy tömeg szorongott, részint érdeklődők, részint dr. Gaspar barátai. A súlyosan sebesült dr. Gaspart hordágyon az állomás épülete előtt várakozó mentőkocsira tették, ahol dr. Ardevan mentőorvos megigazította a vonaton hevenyében készített kötést. Dr. Gaspar halottápadtan, mozdulatlanul fekiődött a mentőkocsi hordágyán, úgy, hogy első pillanatban az a hír terjedt el, hogy már nincs is életben. Sebe erősen vérzett, a vér barnáspirosra festette öltönyét.

A mentők a sebészeti klinikára robbantak a súlyosan sebesült Gaspar Jonellel, ahol dr. Safta klinikai asszisztens, dr. Adam, dr. Stoica és dr. Schetlaru nyomosan hozzáálltak az operációhoz. Megállapították, hogy a golyó közvetlenül a szív alatt hatolt be és a lép fölött távozott a testből.

Az operáció előtt dr. Gaspar magához tért, de beszélni nem tudott a merényletről, mert a súlyos vérvesztés rendkívül legyengítette. Az operáció kitűnően sikerült úgy, hogy röviddel utána megjelent a klinikán a rendőrség és kihallgatta dr. Gaspart.

Ugyancsak a kora reggeli órákban a súlyos beteg ágyához sietett dr. Vaida Aurel, Vaida Sándor orvosfia, aki szintén részt vett a beteg kezelésében. Percenként érkeztek meg a klinikára Gaspar barátai, akik aggódva várták a betegszobából kiszivárgó híreket, mert a beteg ágyához kezelőorvosain kívül senkit nem engedtek be.

A klinika folyosóján aggódva lesi a betegszobából a híreket dr. Camil Manoila, Gaspar Jonel jóbarátja, aki utitársa volt a gyorsvonaton a végzetes éjszakán.

A végzetes pályaudvari beszélgetés

Manoila dr az alábbiakban mesélte el a végzetes utazás lefolyását:

— Este nyolc órakor indultunk el Bucurestiből. Barátom négyszázhuszezer lejt hozott magával, amely részint sajátja volt, részint megbízásból hozta Kolozsvárra. Szegény Jonel elkövette azt a könnyelműséget, hogy szótbeszélés-hosszában beszélt a nála levő pénztárról. A bucaresti állomáson én figyelmeztettem, hogy jó volna hallgatni a nagy összegről, de ő még itt is — szinte végzetesen — allandóan hangosan közölte velem a pénz rendelkezési helyét.

Egy feltűnően hegyesorru utas

— Már a bucaresti pályaudvaron feltűnt nekem egy magas, sápadt, feltűnően hegyesorru férfi, aki allandóan szemmel tartott bennünket. Láttam, amikor ez a gyanús alak ugyanakkor szállott fel a vonatra, amikor mi. Később az étkezőkocsiban ismét feltűnt ez az ember. Mi hármán ültünk egy asztalnál. Jonel, a bátyám és én. Ez a férfi az egyik sarokasztalnál ült és nem vette le a szemét rólunk. Jonel is észrevette és úgy, hogy a férfi is hallhassa, hangosan megjegyezte: nézzétek, az a figura, hogy figyel bennünket.

— Ezer közül is megismerném, annyira eszembe vésődött sovány, sápadt arca és szokatlannul hegyes orra. Késő este indultunk el a hálókocsiba. Jonel fülkáját három fülkére választotta el az enyémtől. Hálókocsijának ajtaja tárva-nyitva állott mikor odamentünk. Ez nem tűnt fel akkor egyikünknek sem. Egyideig a folyosón beszélgettünk, majd én megvártam, amíg barátom a mellékhelyiségbe ment, aztán elbucsuztunk.

— Segesvár után — folytatta dr. Manoila — egyszerre valaki dörömbölni kezdett az

ajtómon. A hálókocsi kísérője reszketve dobogta: jöjjön gyorsan, a doktor urral valami baj történt. Mikor a fülkébe beléptem, barátomat mozdulatlanul, halottápadtan találtam. Az oldalából patakzott a vér. Első pillanatban már azt hittem, hogy vége van. A nagy izgalom közepette nem tudtam megfigyelni, hogy kik jártak a folyosón. A nagy lármára kijött dr. Buia kolozsvári tisztiorvos, aki szerencsére szintén a hálókocsiban utazott. Ő részesítette első segélyben. Jonel még jó ideig eszméletlenül fekiődött. Mikor magához tért, először csak annyit mondott, hogy retentő fájdalmat érez az oldalában. Aztán nehezen elmesélte a végzetes percekét. Egyszerre arra ébredt, hogy valaki kotorász a fülkéjében. Vak sötét volt, de azonnal is barátomnak rossz szokása, hogy éjjel is cigarettázik, úgyhogy a fülkét betöltő sűrű füstben csak körvonalakat vettem ki. Felült, hogy a hivatalos látogatóval birokra keljen. Ekkor azonban szuró fájdalmat érzett az oldalában. Többre nem emlékszik.

— Érdekes, hogy a revolverlövés senki nem hallotta. Még a szomszédos fülke utasa sem. A másik szomszéd fülke üres volt. Ezt közös mozdófülke kötötte össze a Jonellel. A nagy izgalom, amely urra lett rajtunk, meggátolt abban, hogy tüzetesebben körülnézzünk. De az volt az első feltevésünk, nekem és bátyámnak, hogy a mozdófülke után, az ablakon keresztül is behatolhatott a rabló, mert az ablak nyitva volt. Jonel pedig azt állította, hogy mikor lefeküdt, bezárta az ablakot és később sem nyitotta ki.

— Arra pontosan emlékszem — fejezi be az izgalmas éjszakai elbeszélést dr. Manoila —, hogy gyanus külsejű utitársunkat már sehol sem láttam a merénylet után.

Beszélgetés közben kijött a betegszobából dr. Gaspar egyik kezelőorvosa és közölte, hogy a komplikáció nem lép fel, úgy biztos a felgyógyulás.

A merénylet városszerzte nagy részvétet

Érdekes adatok az új román statisztikai kézikönyvből

Ezernél több százéves ember él Romániában

Bucuresti, augusztus 25. A Sabin Manuila dr. vezetése alatt működő központi statisztikai intézet kiadásában a napokban vaskos kötet jelent meg, amelyet a „Breviarul Statistic al Romaniei” címet viseli. A könyv célja, hogy a statisztikát és annak megállapításait népszerűsítse.

A kiadvány adatai szerint az elmúlt esztendőben az ország lakóinak száma elérte a 19 millió 535 ezer 398 főnyi lélekszámot. Kitérnek a könyvből, hogy az ország népességének mintegy hatvan százaléka, pontosan 15 millió 926 ezer 178 ember él falun és csak 3 millió 609 ezer 220 a városokban lakók száma. Érdekesek azok az adatok, amelyekben a könyv felsorolja, hogy egyes életkorok szerint miképpen oszlik meg az ország lakossága. Így a kilencedik évig bezárólag a gyermekek száma 4 millió 822 ezer 698, tíz évtől tizenkilencedik évig 3 millió 553 ezer 200, 20-tól 30-ig 3 millió 173 ezer 650, 30-tól 40-ig 2 millió 240 ezer 659, 40-től 50-ig 1 millió 823 ezer 343, 50-től 60-ig 1 millió 165 ezer 158, 60-tól 70-ig 767 ezer 669, 70-től 80-ig 323 ezer 355, 80-tól 90-ig 61 ezer 212, 90-től 100-ig 8030 és végül a századik életévüket meghaladt lakosok száma az országban 1074.

Az ezelőtt nyolc évvel, 1930-ban tartott legutolsó népszámlálás óta a születések száma 35.2 ezrelékről 31.5 ezrelékre esett vissza. A halálzási arányszám a kimutató szerint azonban nem követte hasonló arányban a születések csökkenését, amennyiben

A LEGYEK
az ember életére törnek az
általuk

mindenféle terjesztett
milliárdnyi baktérium fer-
tőzése révén! Óvja meg
egészségét és pusztítsa el
a legyeket FLY-TOX-szal.
FLY-TOX egy pillanat
alatt megöli a legyeket!

FLY-TOX

keltett. Dr. Gaspar ismert alakja volt Kolozsvár társadalmi és politikai életének. Már egészen fiatalon indult meg politikai karrierje. Apja, az ismert bánáti görögkatolikus esperes, régi barátja Vaida Sándornak, aki ugy szerette a tehetséges fiatalembert, mintha saját fia volna. A Vaida-kormány idején dr. Gaspar a miniszterelnök kabinetfőnöke lett. Később képviselővé választották. Allandó kísérője és bizalmas barátja volt Vaida Sándornak, akit akkor is elkísért utain, midőn a volt miniszterelnök ellen merényletet kíséreltek meg.

(H. F.)

hossza háromezer 400 kilométer tesz ki. Ennek megoszlása a következő: a tengerpart hossza 454 kilométer, Bulgária felé 601 kilométer, Jugoszlávia irányában 755 kilométer, Magyarország felé 428 kilométer, Lengyelország felé 346 kilométer és végül Oroszország felé 812 kilométer hosszúságu az ország határvonala.

Lansbury nyilatkozata békepropagandájáról a bucaresti sajtónak

Bucuresti augusztus 25. Eugen Titeanu propagandaminiszter irodahelyiségében Lansbury angol képviselő ma fogadta a román sajtó képviselőit, akik előtt kifejezésre juttatta, mint a Daily Herald éveken át volt igazgatója kollégialis nagyrabecsülését és tiszteletét. Rámutatott arra, hogy Nagy-Britannia élénk érdeklődéssel viseltetik Románia iránt és nagyra értékeli a gazdasági, pénzügyi és kulturális élet újjáépítése érdekében kifejtett erőfeszítéseit.

— Régi országból jöttem — mondotta — amelynek intézményei hosszú demokratikus alapon való fejlődésre tekintenek vissza. Természetesen nem vagyunk annyira balgák, hogy olyan igényeket támasszunk, hogy minden országban a mi kormányzati formánk legyen.

— Sajnálom, hogy az egész világ olyan rendkívül sokat költ fegyverkezésekre. Mégis remélem, hogy egy napon, az egyes országok megértik létekedüket és együttműködést fognak kifejteni a tartós béke megteremtése érdekében. Számunkra, angolok számára, a háború büntett. Még borzalmasabb büntett, hogy a nagyhatalmak be akarják rántani vizsályaikba a kisállamokat is. Azt hiszem, nincsen olyan megvilágosodott elme, amely ne akarná örökre elhárítani a háborút. A béke munkájában minden országra és minden társadalmi osztályra appellálunk. Ebben az irányban a sajtónak döntő szerepe van, hogy elfojtsa mindent, ami gyűlölet, ami viszály.

Lansbury szavai után Titeanu rámutatott arra, milyen érdeklődést keltett Lansbury romániai látogatása és milyen becsülést jelent ez a kormány békemunkája számára. Egyidejűleg a román sajtó közreműködésére is ígéretet tett a béke nemzetközi munkáját illetően.

SPORT

Vasárnap indul a Nemzeti Bajnokság 1938-39 évi küzdelme

Az Universitatea és NAC visszavonulnak a bajnoki küzdelemtől?

Cluj, augusztus 25. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság A) és B) küzdelmei vasárnap megindulnak. Azzal, hogy a Nemzeti Bajnokság Bizottsága tegnap esti ülésén elutasította az Universitatea kontra Tricolor Ploesti és a NAC kontra Phoenix, illetve FC Carpati ügyben beadott újrafelvételi kéréseket, véglegessé vált, hogy a Nemzeti Bajnokság A) mezőnyében sem a NAC, sem az Universitatea nem kaphatnak helyet, így a B) ligában kell további sportműködésüket kifejtésük. Nem látszik azonban valószínűnek, hogy az Universitatea részvétel a B) liga küzdelmeiben. Jólétesített sportkörök véleménye szerint ugyanis az Universitatea nem indítja csapatát a B) ligában, sőt lép a labdarúgószövetségből és annak vezetőségét anyagi és erkölcsi kártérítésért perbe fogja. Nem biztos még a NAC részvétele sem, bár a józanabb nagyváradi sportkörök azt szeretnék, ha a NAC a B) ligában elfoglalná helyét és sportszerű igyekezettel ismét fel-tornázná magát az öt megillető első osztályba. Mindenesetre e hét végéig mind az Universitatea, mind a NAC ügyében végleges döntés lesz, ezáltal természetesen már csak vezetőségei részéről.

A Nemzeti Bajnokság első fordulójának programja a következő:

Bucurestiben: FC Rapid—Juventus (szombaton), Venus—Ripensia, AMTE—Sportul Studentesc.

Arad: Gloria—Victoria.
Baia Mare: Phoenix—UDR.
Timisoara: Kinizsi—Tricolor CFUV.

Nemzeti Bajnokság B)
Cluj: Universitatea—Tricolor Baia Mare.
Oradea: Stăruința—Olimpia Carei.
Sibiu: SGS—Crisana.

Cămpia Turzii: Industria Sârmei—Monopol.
Târgumures: Mures—Victoria Carei.
Alba Iulia: Unirea—Rovine Grivița.
Oradea: NAC—Jiu.

Timisoara: CAMT—Vulturii.
Lupeni: Minerul—Solimii.
Craiova: Crai Iovan—CFR Simeria.

A vasárnapra Bucurestibe kitűzött kettős mérkőzéssel azonban baj van. A Ripensia ugyanis táviratilag tiltakozott a labdarúgószövetségnél a vasárnap esti mérkőzések kényszerű kettőzése ellen. Dr. Cornel Lazar, a Ripensia elnöke kijelentette a Tempo című lapnak, hogy inkább elveszt két pontot, de nem hagyja jogait lábba tiporni. Segíteni akarja a kisegyleteket, de az nem lehet, hogy a Ripensia, amely a főtraktációt jelenti, egyformán részesedjék a többiekkel. A jövendő elosztása legyen aránylagos. A szövetség döntését nagy érdeklődéssel várják.

Csak évviden...

Ezidén is a nagyváradi Mátyás rendező Nagyváradi teniszbajnoki versenyt, amely ma kezdődik. Az országos teniszverseny nevezési határideje szerdán délelőtt járt le. A főbb nevezések a következők: Férfiak: Schmidt, Caraluliu, Bădin, Benedek, Botez, Radó, Erőss, Segall, Rurac, Réti, Brândusa, Ovics, Ungár, Farkas, Gábor, valamint az összes helybeli játékosok. Nők: Popperné, Bereczki Magda, Radóné, Baátné, Barabássy Babkó, Gábor Dóra, Lam Lili és még számos mások. Jellemző a verseny nivójára a mezőnyök népes volta. Az I, III és az ifjúsági egyesben 64, a II osztályú férfi egyesben 98 versenyző indul.

Az angol Tommy Farr kihívta Max Baert, a volt amerikai nehézsúlyú öklövívó világbajnokot.

Ostendében Caroen belga uszóbajnok nő kedden délután az 1000 yardos gyorsuszásban 13 p 03.2 mp-t uszott és 20.4 másodperccel javította meg az amerikai Madison Heléna eddigi világrakordját.

Nagy részvét mellett temették el a párizsi Pére Lachaise-ben a szerencsétlenül járt André Lagache memóriát, akit gépkocsival való kísérletezés közben ért halálos baleset. Lagache nemcsak kiváló autószerelő volt, hanem a maga idejében egyike volt Európának a legjobb autóversenyzőinek. Ő volt az első versenyző, aki kocsijára az úgynevezett áramvonalat illesztette a légellenállás könnyebb leküzdése céljából. A francia Chenard-Walcker gyár színeiben versenyzett és annak színeit viselve halt is meg. Megnyerte 1923-26-ig az összes hosszútávú versenyeket áramvonalas kocsiján. Első lett a Coupe de Geor-

ges Boillot versenyen, a spanyol GP-n és a 24 órás világrekordere legutóbb 400 méteren. Koporsóját a leghíresebb francia versenyzők vitták a vállukon a sírig.

Az új labdarúgóévad kezdetén Londonban statisztikát adtak közre. Eszerint az angoloknak jelenleg 6000 profi és 1,500,000 amatőr futballistájuk van.

Tomikuci Amano, a japánok ujdonsült 1500-as világrekordere legutóbb 400 méteren 4:51.8, 800 méteren 9:57.8 mp-es remek időket ért el. Az utóbbi eredmény csak 2 másodperccel gyengébb Makino világrekordjánál. Arai 2:13.4-et uszott 200-on, Oura 2:49.8-at 200 mellen.

Helsinki már készül az olimpiára. A legnagyobb gondot a szállodahiány okozza. Az olimpia idejére még sem építhetnek szállókat

a vendégek számára. Ballet-Latour gróf most azt tanácsolta a finneknek, hogy a hajón odaérkező külföldi vendégek (persze nem a versenyzők) az olimpia idején lakjanak a hajón.

A svájci válogatottak a napokban hivatalosak voltak egy gazdag gyároshoz. Még mindig azért ünnepezték őket, mert a franciaországi világbajnokságon jól szerepeltek.

Puncsec és Kukuljevics, a két kiváló jugoszláv teniszjátékos egy kis (?) turára indult. A tura Amerikán, Ausztrálián és Egyiptomon át vezet... Áprilisra már hazra is érnek a kitűnő teniszszek Jugoszláviába.

Már kezdenek megjelenni — mint mindig a teniszévad végén — a különféle teniszrészlisták. A párizsi L'Auto listája ez az európai játékosokról: 1. Austin angol, 2. Menzel cseh-szlovák, 3. Puncsec jugoszláv, 4. Henkel német, 5. Petro francia, 6. Metaxa német, 7. Kukuljevics jugoszláv, 8. Pallada jugoszláv, 9. Hecht cseh-szlovák, 10-12. Boussus francia, Destremeau francia és Szigeti Ottó magyar.

A magyar labdarúgó-bajnokság vasárnapi programja a következő: Hungária—Bocskai, Nemzeti—SSE, Kispest—Phobus, Taxisok—Ujpest, ZSE—Ferenováros, Sz. MAV—Elek-tromos, Szeged—Budafok.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Mától filmorás: Asszony a kimpadon. Kelet misztikus világában lejátszó izgalmas szerelmi történet. A rohanó események, szerelem és égő szenvedély filmje. Fősz.: Sessuc Haykawa és Victor Francon. Jön: Stan és Bran skótok.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Dupla műsor egy helyért: I. Ha én lennék a főnök... (Si j'etais la patron). Pértalanul szellemes francia zenés vígjáték. Fősz.: Fernand Gravey. II. Broadway Melody 1938. A szezon legnagyobb zenés filmje. Fősz.: Robert Taylor és Eleanor Powell.

Gyermekek öröme! Szombaton és vasárnap délután 2 órakor bemutatásra kerül a Vidám társaság és Micky Maus műsor. Minden gyermek ott legyen. Helyárak: 7 és 12 plus 5 lej.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Szezonnyitó premier! Paramata (Nők a rács mögött). Főszereplők: Zarah Leander, Európa legnagyobb filmsztárja és Willy Birgel.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs műsor: I. Nizzai ifolyák. Fősz.: Erna Sack, a világhíri bécsi énekesnő. II. Az örökséget menekült. A legnagyobb egzotikus film. III. Uj híradó és Micky Maus.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

3, 6 és 9 órakor két sláger: I. A kínai arany. (Az arany átk). Az évad szenzációja. Fősz.: Gary Cooper és Madeleine Carroll. II. A zsaroló. Dráma. Fősz.: Elisa Landi és Kent Taylor. III. Journal. Szombaton, augusztus 27-én bál miatt nincs előadás.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap: Kettős műsor! Premier! 3 óras előadások! I. A hetek bandája. Mindvégig izgalmas bűnügyi film. Harwood a híres amerikai mesterdetektív bravurjai. II. Romeo és Julia. Fősz.: Norma Shaerer, Leslie Howard. 3000 szereplő. Hétfőtől: Danielle Darrieux és Albert Préjan az Arany az uccán filmben.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

A Long-Beachi földrengés. Hatalmas dráma. Főszereplők: Spencer Tracy és Jack Cakie.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Korda Sándor legnagyobb alkotása: Alexandra grófnő. Főszereplők: Marlene Dietrich és Robert Donat.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMÁSA CENZURAT

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, augusztus 26.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.17: A Salomea-zenekar hangversenye. 20: Felolvasás. 20.15: Chebab zongoraművész hangversenyének közvetítése. 20.50: Felolvasás. 21.10: Verdi: Trubadur című operája lemezek. Szünetekben: Hírek. Majd: Hírek külföldre németül és francián.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. Az angol nevelés alapelvei. 8: Tünach olvasás. 8.20: Friedmann Ignác zongorázik. 8.35: Sara Hauer előadása. 8.55: Énekhangverseny. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Az angol műsor keretében a filadelfiai szimfonikus hangversenye.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Országos Postászenekar. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 18.30: A rádió szalonzenekara. 19: Sportközlemények. 20.20: Zongora. 21: Hangképek azokkal, zenével. 23: Jazz. 23.45: Hanglemek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:

Szofia. 20.30: Wagner: A bolygó hollandi, opera.
Svájci aleman adó: 20: Wagner: Tannhauser, opera.
Droitwich. 21: Beethoven hangverseny.

Szombat, augusztus 27.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Operettlemek. 20.20: Felolvasás. 20.35: Heita Aida Schumann-dalokat énekel. 21: Üzenetek. 21.15: Táncczene. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldre németül és francián.

Jeruzsálem. Délután 5.45: Pontos idő, hírek. 8: Hamavdíl. 8.05: J. Kuplowitz: Az új héber irodalom. 8.25: Héber népdalok. 8.50: Felolvasás. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.45: Az angol műsor keretében hangverseny. Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: A rádió szalonzenekara. 13.30: Hírek. 18.30: Magyar nóták. — 20: Hegedűszámok. 20.35: Rádió a rádióról. 20.50: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.15: Hírek. 22.35: Cigányzene. 23: Jazz.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Belgrád. 22: Rádiózenekar.
London Reg. 23.30: Táncczene Newyorkból.
Varsó. 23: Puccini-operákból.

— Dr. Coma Aurél a nemzetközi kereskedelmi kongresszus delegáltja. Temesvárról jelentik: Ifj. dr. Coma Aurél volt képviselőt kinevezték a varsói nemzetközi kereskedelmi kongresszus román delegációjába. A kongresszust szeptember 5-9 között tartják meg a lengyel fővárosban, ahol 30 állam delegátusai fognak megjelenni.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésem egy sző 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portaféligy mellékelve van.

Középkorú zsidónő, perfekt főzőnő, jobb zsidó családhoz ajánlkozik bejárónőnek. Lászlóné, Str. Vrăbilor 19.

Központi, napos, fürdőszobás lakásomban teljes ellátást kaphatnak felső- és középsőiskolás tanulók hetedik gimnazista fiam korrepetálásával. Cim: Stern Józsefné, Str. Neculcea I, II. em. balra.

JÁHRÉKÉRTÁBLA alumíniumból készült, kislak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Konyhabutorok divatos színeikben, a legjavatosabb kivitelben olcsó árban kaphatók asztalosműhelyben, Str. Gh. Bariju 10.

Elsőrendű kóser kosztot adok, négyfogásos ebédet 25 lejért. Iskolás gyermekeket teljes ellátásra havi 1000 lejért. Lázár László, Str. Vrăbilor 19.

Kereskedelmista, gimnazista, elemista gyerekek korrepetálását vállalom. Schächter, Str. Ion Ghica 6/a.

Kétszobás komfortos lakást keresek szeptember 1-re. „Sürgős” jellegre a kiadóba.

Hol lehet elhelyezkedni? Zsidók leteleplési és elhelyezkedési lehetőség a külföldön és gyarmatokon című könyv Lei 35.— árban kapható minden könyvkereskedésben. Vezérképviselő Pen Companie, Satu-Mare, Piața Brătianu 13.

Középiszkolás II-III. oszt. urilánykát jövendő tanévre elfogad uri család, központban, legmodernebb lakással. Wartenberg, Motilor 12.

Szépen butorozott különbejárattal, napos szobát fürdőszobahasználattal keresek. „Al-landó lakónő” jellegre a kiadóba.

Ebédelőberendezés, hálószoba modern kivitelben eladó. Asztalosüzem, Eminescu 2.

Komoly tökével képviselést, bizományi rak-tárt vállalom, esetleg társulnék. „Garancia” jellegre a kiadóhivatalba.

Timisoara zsidó tanár-családnál két diák teljes ellátást nyerhet. Poilák, IV. Str. Brătianu 15.

„Fegyvergyári” 50 lóerős, álló Diesel nyersolajmotor beszerelve, javítható tengely-töréssel, tartozékaival eladó. Balázs Oradea, Wilson 12.

Kaucióképes ügynökség keres képviselést vagy bizományi lerakatot bármely városban Oradea és környékére, esetleg egész Erdély részére. Leveletet „Kaució” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Házvarrónő mindennemű gyermekruház-varrást vállal. Sterné, Horea 12.

Keresek egy szoba konyha, fürdőszobás, vagy garzon lakást. „Pontos fizető” jellegre.

Kertes házban uccal butorozott szoba kiadó. Str. Brătianu 45.

Megtízható, vallásos, intelligens leány szeptember 1-re keresetik a Timisoarai Jozsefini Zsidó Napközi Gyermekeknél. A gyermekek mellé. Ajánlatok referenciákkal Eppeler Szora Timisoara IV, Str. Văcărescu 22 címre küldendő.

Fogorvost, vagy autorizált fogtechnikust bevezetett rendelőhöz, nagyobb vidéki városba keresek. Cim a kiadóban.

Esküvők, eljegyzések, barmkovomok, zsidó rendezést vállaljuk itt házánál. Házhoz is megyek, vidékre is. Jó ort. kóser háziasszony kiterelésre is. Adlerné, Sta. Gen. Gerescu 22

Látog

Sokféle gyűjtő. Az emberek nem vannak, akik ré-pélyegeket, sőt ottam már olyan gyűjteményűldoznak egy-egy faskatalya címke nyugalmazott elhasznált vasut amelybe nagy n nel gyűjti össze-ól származó és szóló vasuti és legutóbb meg r-koztak. Ismerőseim f Szatmáron is va a világon talán illető „seimesz” seimesz? Aki n lehet ezt megm-akat jelent, ame-rajta van. Altal könyvlapokat, lá vált mezuzák-kegyszereket én Ezeket gyűjtj-vel a szatmári Megtudtam róla olyan zsidóembe- a jámborság él-volt fűszerkeres- a vallási illet, jesen Isten szol-aulásának szent- rá magát a seir-délyvere is, an- megnyeven éve fol-gyűjtésnek ezen-gyobb szakértő-nyára az is. V- nagyobb, de az- Bár műgyűjt- gyonos osztályl- szegény, mint- azt gyűjti csal- már megrágtal- egy ismerős m- Chajeml meg- vendéget, de a- semmi. Márpe- ltk megkínálni- chet, hálaímát- közben Reb C- lakásban, hogy- amire a vend- telen beborult- kezdett. Reb C- vendéghez for- Tudja m- villámlásról sz- Boldog volt, vendéget bene- Chajeml nagy- Szegényszag- szobájában ke- Szük, korhad- sötét óduba, e- egyik a háló, seimeszek gyil- nemcsak gyűj- dik is velük. pergamentek- szagával. Hal- bözőbb kegysz- zék poszl me- rudak, frigy- táleszok, hébe- gyos imaköny- sok más relik- búska a gyű- meg ingyen- beléptidiját fi- lejt. Csak lassan- gyanus kinéz- lanul nézeget- lajdon képpen- — En kér- specialitásom- való beépíté-

Látogatás egy különös mügyűjtőnél

Aki öreg templompadlásokon vadászik Istennevek után

Satu-Marc, augusztus 21.

Sokféle gyűjtőszendvény van a világon. Az emberek nemcsak pénzt gyűjtenek, de vannak, akik régiségeket, szép képeket, bélyegeket, sőt bolhákat gyűjtenek. Halottam már olyanokról, akiknek gyufacimze gyűjteményük van és nehéz összegeket áldoznak egy-egy eddig ismeretlen gyufaskatulya címkéjének megszerzésére. Egy nyugalmazott glasgowi állomásfőnöknek elhasznált vasutjegy gyűjteménye van, amelybe nagy mügonddal és szakértelemmel gyűjti össze a legkülönbözőbb korokból származó és legexotikusabb tájakra szóló vasuti és hajójegyeket, amelyekhez legutóbb meg repülőgépjegyek is csatolkoztak.

Ismerőseim figyelmeztettek, hogy itt Szatmáron is van egy egészen különös és a világon talán egyedülálló mügyűjtő. Az illető „seimesz“-eket gyűjt. Hogy mi az seimesz? Aki nem tudja, annak nehezen lehet ezt megmagyarázni. Olyan tárgyakat jelent, amelyeken az Istenév (sém) rajta van. Általában azonban kitéptt ima könyvlapokat, használhatatlanná „posztl“-lá vált mezuzákat, tefilineket és egyéb kegyeszeket értenek alatta.

Ezeket gyűjti a mügyűjtő szendvényével a szatmári Reb Chajeml Friedmann. Megtudtam róla, hogy „baltsüve“, vagyis olyan zsidóember, aki nem mindig követte a jámborság életutját. Először Miskolcon volt fűszerkereskedő, de aztán megszállta a vallási ihlet, otthagya a pultot és teljesen Isten szolgálatának és a talmud tanulásának szentelte magát. Akkor vetette rá magát a seimeszgyűjtés kegyes szendvényére is, amely mesterséget immár negyven éve folytatja. Reb Chajeml a mügyűjtésnek ezen a ritka területén a legnagyobb szakértőnek tartja magát és bizonyára az is. Valószínűleg nemcsak a legnagyobb, de az egyetlen szakteknitely is.

Bár mügyűjtő, mégsem tartozik a vagyonos osztályhoz. Sőt ellenkezőleg. Olyan szegény, mint a templom egere. Hiszen ő azt gyűjti csak, amit a templom egerei már megrágtak. Mondják, hogy egyszer egy ismerős ment hozzá látogatába. Reb Chajeml meg szeretne volna kínálni a vendéget, de az egész házbán nem volt semmi. Márpedig rendes zsidó háznál illeik megkínálni a jövevényt, hogy a brochet, hálaímát mondhasson az ételre. Miközben Reb Chajeml ide-oda szaladt a lakásban, hogy valamit mégis előkeressen, amire a vendég brochet mondhatna, hirtelen beborult az ég, dörögni és villámlani kezdett. Reb Chajeml arca felragyog és a vendéghez fordul:

— Tudja mit, mondja el a dörgésről és villámlásról szóló brochet.

Boldog volt, hogy mégsem engedte el a vendéget benedikció nélkül. Általában Reb Chajeml nagyon szerény ember.

Szegényszagú, elhanyagolt ház padlás-szobájában keresem fel a „mügyűjtőt“. Szűk, korhadt falépítés vezet fel a két kis sötét óduba, ahol Reb Chajeml lakik. Az egyik a háló, a másik a raktár, ahol a seimeszek gyűlnek. Reb Chajeml ugyanis nemcsak gyűjti a seimeszeket, de kereskedik is velük. A kis szoba tele van avult pergamentek és penészes papírok fojtó szagával. Halomba fekszenek a legkülönbözőbb kegyeszek. Itt egy nagy tele faszék poszl mezüze, amott elhasznált tórarudak, frigszekrénytakarók, kimustrált táleszok, héber házassági szerződések, rongyos imakönyvek és a zsidó vallási élet sok más relikviája. Az öreg rendkívül büszke a gyűjteményére. Nem is mutatja meg ingyen senkinek. Bocherek egy lei beléptidiját fizetnek, balbatimok pedig két lejt.

Csak lassan melegszik fel az öreg, mert gyanus kínézésem miatt először bizalmatlanul nézegetett rám. Megkértem, mi tulajdonképpen a foglalkozása.

— En kérem mezüzeszakértő vagyok. Specialitásom a mezüzeknek a kapufákba való beéptítése. Időről-időre kontrolálom a

kosárságukat és együtt dolgozom a szoferekkel (tóraitókkal). Ezenkívül sok munkát vesz igénybe a seimesz szortirozása. Azokat a darabokat, amelyek már teljesen használhatatlanok, szabályosan el kell temetni a földbe, a többit pedig nagy munkával állítom újból össze és adom vissza a rendeltetésének.

Imakönyveket mutat, amelyeket apró darabokból állított össze. Azok az imák, mondja Reb Chajeml, amelyeket ezekből a könyvekből mondanak, az én javamra lesznek könyvelve odafenn, mert én vagyok ezeknek a sziderliknek apja és megmentője.

Panaszkodik, hogy nem méltányolják eléggé a működését. Bár a legnagyobb hive Reb Jajbisonak, a szatmári főrabbinak, mégis nem tudja, kinek az intrikája

miatt, nem részesül abban az elbánásban, amelyet megérdemelne. Az emberek közönye miatt csak nehezen tudja megkeresni mindennapi kenyerét. Nem tudják felismerni, hogy milyen áldásos és szükséges az ő működése, amelyben őt senkisémpótolhatja.

Most is a hitközség vezetősége előtt fekszik egy kérvénye, hogy szavazzanak meg részére kétezer lej fizetést, amelynek ellenében rendbe fogja tartani a hitközséghez tartozó összes helyiségek seimesz-állományát. Eddig még nem kapott választ a kérvényre. Pedig nehéz a megélhetés. — Csak a házbér 340 lej havonta s még élni is kell valamiből. Csupán a Chevre-Misnájésztől kap valami kis fixumot. Régebben egy amerikai ismerőstől kapott rendszeres támogatást, de most az is megszűnt. Hiába írja Amerikába a leveleket, a mecénás nem válaszol. Nem tudja, mi történt vele.

Igy panaszkodik Reb Chajeml, aki hatvanéves kora ellenére is fiatalos fürgeséggel mássza a templompadlásokat, gyűjti és szortirozza a szent ereklyéket, az Istenneveket és hol temeti, hol életrekelti őket, hogy újra hirdessék az örökévaló dicsőségét.

Fuchs Marcel

Az ujonnan alakult cégek tulnyomó része tehát Bucurestiben székel. A fenti kimutatásban — melynek hiánytalanságáért természetesen felelősséget nem vállalhatunk — Ardeal és Banat egyetlen új részvénytársasággal sem szerepel.

Dr. Hossu Iuliu gör. kath. püspök látogatása Besztercén

Fényes külsőségek között ment végbe a hó 20-án dr. Hossu Iuliu gör. kath. püspök fogadtatása Besztercén. A város főterén diszkapu, lovasbandérium, a különböző katonai és polgári előkelőségek, a többségi és kisebbségi egyházak papjai és küldöttségei várták a püspök megérkezését.

A nagy szertetnek és tisztelnek örvendő püspököt megérkezésekor virágokkal halmozták, majd elsőnek a város primárja, utána pedig a katonai, polgári és egyházi hatóságok üdvözölték. A zsidó hitközséget dr. Eskeles Miksa hitközségi elnök, Weinberger Áron, Hartmann Jakab és Hirsch Lázár választmányi tagok képviselték. A hitközségi elnök üdvözlő szavaiban kiemelte, hogy a püspök azon város területére lépett, ahol mindig tradíció volt a jó egyetértés és harmónia a város összes lakosai között és azon reményének adott kifejezést, hogy a püspök látogatása csak ki akarja mélyíteni ezt a nemes tradíciót.

A püspök rögtön válaszolt az üdvözlő szavakra és ott a nagy embertömeg előtt kijelentette, hogy jól esik neki az üdvözlők között a zsidó hitközséget is látni, hogy ő egész életében ember és ember között különbséget nem tett és hogy az ő eszményképe a hazájához hű állampolgár, vallásra való tekintet nélkül. A nagy számban jelen volt zsidó lakosság jólesően hallgatta a püspök kijelentéseit.

A fogadás lezajlása után még aznap délután 6 órakor recepció volt a prefektúra diszterében, ahová a többi egyházzal együtt a zsidó hitközség is meghívást nyert. Ennek rendjén dr. Eskeles M. hitközségi elnök újból üdvözölte a püspököt, mint püspökségének lelki atyját és fenkölt gondolkozásu főpapot. A hitközségi elnök beszéde során kitért arra, hogy a gör. kath. egyház a multban is a vallásszabadság és emberszeretet magasztos eszméjéért harcolt, tehát megértéssel kell lennie és türelmességet kell gyakorolnia a biblia népével szemben, amely már évezredekkel ezelőtt hirdette az emberszeretet magasztos igéjét. Kitért arra is, hogy az új alkotmány békét és nyugalmat teremtett az országban és ebben az új ritmusban a zsidó polgárok is részt kérnek maguknak a konszolidációs munkából. Végül a mindenható áldását kérte a főpap munkájának sikeréhez.

Dr. Hossu püspök megértéssel fogadta a szónok hozzá intézett szavait. Hosszasan válaszolt és ennek során ünnepelesen kijelentette, hogy ő mint pap, mindig az emberszeretet és a lelki megértést hirdette és gyakorolta és hogy ő ma is változatlanul az maradt, aki azelőtt volt. Az ő áldásának részese hazánk minden jó és becsületes polgára. Felhatalmazta a küldöttség tagjait, hogy továbbítsák szavait a város és megye zsidóságához. Végül érdeklődött a hitközség helyzete és tagjainak száma iránt.

A recepció befejezése után hivatalos látogatást tett az egyházak vezetőinél és ennek rendjén Petringel besztercei esperes társaságában meglátogatta dr. Eskeles M. hitközségi elnököt is otthonában, ahol közvetlen beszélgetés közben újból tanúságot tett fenkölt gondolkozásáról.

A besztercei zsidó lakosság körében megelégedést és jóleső éltételt váltott ki dr. Hossu püspök megértő magatartása a zsidósággal szemben.

— Gritta temesvári rendőrkezes nyugalmomba vonul. Gritta Ovidiusz rendőrkezes, aki éveken át a temesvári rendőrség élén állott, nyugdíjaztatás iránti kérvényt nyújtott be a belügyminisztériumhoz. A kérvény ügyében még nem döntött a minisztérium, ugyszintén nem történt intézkedés a nyugalmomba vonuló rendőrkezes utódjának ki nevezésére sem. A temesvári rendőrséget — mint ismeretes — a mult hónap óta Mateescu Matel alezredes, a kerületi csendőrlégi parancsnoka vezeti.

KÖZGAZDASÁG

Jelentkeznek a vevők a román buzára

Németország, Anglia, Belgium és Hollandia a vevők sorában

A román kormány nagy erőfeszítéseket tesz, hogy a buzakivitel megszervezze és a buzafelesleg értékesítését kedvező feltételek mellett bonyolíthassuk le.

A nemzetgazdasági minisztérium a napokban hosszabb megbeszéléseket folytatott az angol kormány kiküldött gazdasági szakértőjével, mely alkalommal a buzakivitel kérdése is szóba került.

Belgium hajlandóan mutatkozik a román buza behozatalának intenzívebbé tételére. Erre nézve egy belga bizottság tárgyalat Bucurestiben, amely már elutazott Bruxellesbe, hogy kormányának a tárgyalások eredményéről jelentést tegyen.

Németországba igen nagy kiviteli lehetőségei vannak a román buzának. Kormányköreink azonban hangoztatják, hogy a német piac felé irányuló gabonakivitelünk számára más, sokkal kedvezőbb értékesítési és fizetési feltételeket kell kivívunk. Erre nézve az előzetes tárgyalások máris folyamatban vannak.

A holland kormány gazdasági szakbizottsága rövidesen Bucurestibe érkezik, hogy a két ország kereskedelmi kapcsolatainak felélénkítéséről és ennek során a román buzaexport ügyéről megbeszéléseket folytasson kormányköreinkkel.

A buzakivitel lehetőségei tehát határozottan javuló félben vannak.

Ötszázharminchét millió lej alaptőkével nyolcvannégy új részvénytársaság alakult az idei év első felében

A 84 vállalat közül Erdélyre és Bánátra egyetlen új alakulás sem esik

Az egyik bucuresti gazdasági folyóirat a „Finances et Industrie“ összeállította az idei év első felében alakult kereskedelmi és ipari részvénytársaságok kimutatását. Az összeállítás szerint 1938 január—június hónapok alatt az ország területén összesen 84 új kereskedelmi és ipari részvénytársaság alakult meg, melyek együttes alaptőkéje 537.6 millió lejre rug.

A vállalatok szakmabeli megoszlása a következő:

- 2 vasipari 270 millió lej alaptőkével,
- 7 textilipari 78.5 millió lej alaptőkével,
- 4 bányai 47 millió lej alaptőkével,
- 2 vegyipari 6 millió lej alaptőkével,
- 2 faipari 3 millió lej alaptőkével,
- 5 szállítási vállalat 8 millió lej alaptőkével,
- 53 kereskedelmi rt. 120.7 millió lej alaptőkével,
- 9 lapkiadó vállalat 4.4 millió lej alaptőkével,

Az ujonnan alakult vállalatok közül számottevőbbek a következők:

- Laromet hengermű Bucuresti, 200 millió lej alaptőkével;
- Santierale Navale Galati hajóépítő vállalat 50 millió lej alaptőkével;
- Sapitea S. A. R. Bucuresti textilipari vállalat 5 millió lej alaptőkével;
- Panza Românească S. A. R. Bucuresti

textilipari vállalat 5 millió alaptőkével;

Firolana S. A. R. Bucuresti 10 millió lej alaptőkével, gyapjufonóda;

Vulturul S. A. R. Bucuresti textilnyomó és appetáló vállalat 7 millió alaptőkével;

Textila Ploesti S. A. R. Ploesti, 50 millió lej alaptőkével, textilipari vállalat.

Concordia Auriferă S. A. R. Bucuresti aranybányavállalat 30 millió lej alaptőkével.

Molibden S. A. R. Bucuresti, bányaiipari vállalat 10 millió lej alaptőkével;

Banogaz S. A. R. Bucuresti, 5 millió lej alaptőkével, gáz-termékek forgalombahozatalára;

„Trei Inele“ S. A. Bucuresti, 5 millió lej alaptőkével, acél- és gépkereskedelmi vállalat;

Soc. Continentală pentru Comertul Fierului S. A. 10 millió lej alaptőkével, mely a Kern et Co. Continental vaskereskedelmi társaságból alakult át;

Sarvat S. A. Bucuresti, textilkereskedelmi vállalat 5 millió lej alaptőkével;

Socotub S. A. Bucuresti, 15 millió lej alaptőkével fémipari cikkek kereskedelme;

Diaf S. A. Bucuresti, autokereskedelmi vállalat 6 millió lej alaptőkével;

Alpa S. A. Bucuresti, 4 millió lej alaptőkével háztartási cikkek kereskedelme.

UJ KELET Legújabb hírek

Meghalt Grigore Filipescu

Genf, augusztus 25. (Rador). Grigore Filipescu román politikus és újságíró, aki szívbetegségben szenvedett, tegnap este elhunyt. Ezelőtt 12 nappal érkezett Genfbe, sebészi beavatkozásnak vetették alá. Dr. Julien operálta meg, a műtét sikerült, de a vérátömlesztés dacára, amit végrehajtottak, ereje lassan megfogyatkozott és tegnap este beállt a vég. Anyja, felesége és titkára voltak jelen halála pillanatában.

Grigore Filipescuval a kortársi román politikusközpont egyik legérdekesebb, legszínesebb figurája tűnik el a politikai életből. Előkelő bojár-familiából származott, egyikéből azoknak, amelyek a háború előtt Románia sorsát irányították. Apja, Nicolae Filipescu, éveken át a konzervatív párt vezére volt, hosszú ideig az ország külügyminisztere, aki irányította zseniális egyéniségének bélyegét az egész politikai életre. Összinte hazafisága, puritán jelleme és kiváló kvalitásai révén Bratianu Ionel és Tache Ionescu mellett Nagy-Románia egyik regéti megteremtőjévé látták benne. Az apai „noblesse oblige” nehéz brókéségével indult el a politikában Grigore Filipescu, aki puritánságban, hazafiaságban és nobilis gondolkodásban nem maradt el apja mögött, de kétségkívül nem rendelkezett annak páratlan kvalitásaival.

A konzervatív pártban kezdte el pályafutását, amely amidőn a kisajátítás és az általános választójog megváltoztatás az ország társadalmi és politikai strukturáját, a Maniu és Iorga elnökelete alatt fuzionáló nemzeti pártokhoz csatlakozott. A parasztpárti való egyesülést nem helyeselte annak idején és résztvett Iorga professzor 1931-es kormányában, ahol — példát mutatva a politikai önzetlenségéből — az ifjovármegyei prefektusi méltóságot kérte magának.

Ekkor megalapította néhány hívével és barátjával a Vlad Tepes ligát, amelynek csaknem kizárólagos programja a közelebi tisztaság és a panamások tüzzel-vassal való kirtása volt. A liga rövidéletű jelenségnek bizonyult és nem is kellett fűzősebb visszalángot. Alig két év után maga Filipescu kezdeményezte a ligának párttá való átalakítását. Az új szervezet a konzervatív párt nevet kapta és Epoca címmel napilapot indított, amely naponta közölte Filipescu érdekes egyéni megjegyzéseit a politikáról. A lap kizárólag Filipescu áldozatkészségéből tartotta fenn magát.

A Iorga-kormány távozása után is sűrűn összejárták személyes híveit Filipescunak, aki egyre hangsúlyozottabban foglalt állást a szélsőjobboldalra tolódo közéleti atmoszféra ellen. Nem egyszer hangsúlyozta, hogy a „konzervatív” elnevezés alatt nem retrograd programot képzelt el, hanem az angol konzervatív párt nyomdokain szeretne haladni. A volt vasgárda elleni tüntésekben hangsúlyozott bátorsággal exponálta magát, az elmúlt évben sokat harcolt a nemzeti parasztpárt hatalomrajutása mellett, majd midőn Mihalache kormányalakítási kísérlete nem sikerült, híveivel együtt belépett a volt nemzeti parasztpártba. Külpolitikai téren nagy visszhangot keltő módon állott ki a francia orientáció mellett. Fenntartás nélküli híve volt Franciaországnak és mindazoknak, akik a román külpolitikában ezt az irányzatot képviselték. Az új rendszerben nem igen hallatta hangját. Halála a közélet széles körében kelt osztatlan részvételt. Filipescu 1934 óta elnöki igazgatója volt a Telefontársaságnak.

Meghalt Kuprin

Moszkva, augusztus 25. Kuprin Sándor, a világhírű orosz író ma meghalt Lenin-grádban. Kuprin hatvannyolc éves volt.

Telefonon dönt el a bledi kisantant-konferencia sorsa?

PRAGA, augusztus 25. A prágai sajtó szerint a bledi tanácskozások sorsát az döntötte el állítólag, hogy Sztójadinovics jugoszláv miniszterelnök telefonon felszólította a Kielben tartózkodó Kánya magyar külügyminisztert, akivel megállapodott a Magyarországot érintő kérdésekről.

Lázasan dolgozik Londonban a felosztási bizottság

Terrorista merénylet áldozata lett a djenini angol kerületi kormányzó

London, augusztus 25. A palesztinai felosztási bizottság Woodhead elnök irányításával folytatja tanácskozásait Londonban, a palesztinai felosztási lehetőségekről. A bizottság számos személyiséget hallgatott már ki Londonban és folytatja kihallgatását, a kihallgatottak és a kihallgatandók nevét azonban a legnagyobb titokban tartják, hogy így mentesítsék őket zsidó, vagy arab tényezők befolyásától. A bizottság valószínűleg október elején terjeszti elő jelentését és ekkor fog határoz-

ni a kormány is jövőbeni Palesztina-politikájáról.

Jeruzsálem, augusztus 25. Walter Moffat djenini kerületi kormányzó ellen merényletet követtek el az arab terroristák. Hat golyó érte a kerületi kormányzót, aki súlyos sérüléseibe csütörtök éjszaka belehalt. A várost bekerítették és megszállta a katonaság és megtiltotta a lakosságnak, hogy huszonnégy órán át elhagyják lakásaikat.

Daladier nem akarja megszüntetni a negyvenórás munkahét intézményét

Kizárólag a hadiiparban állítja vissza a kormány a negyvennyolcórás munkahétet, a francia hadsereg erejének gyors felfokozása érdekében

Párizs, augusztus 25. A jelek szerint Daladier miniszterelnöknek a negyven órás munkahéttel kapcsolatos állásfoglalása nem fog komolyabb politikai válságot előidézni Franciaországban. Párizsi kormánykörökben hangoztatják, hogy

a miniszterelnöknek távolról sem áll szándékában módosítani, vagy a kormány programjából számítani a negyven órás munkahét rendszerét és kizárólag a hadiiparra kívánja korlátozni a negyvennyolcórás munkahét visszaállítását.

Ezt is túlorák rendszerének tekintti, ami nem érinti a negyven órás munkahét általános elvét.

Daladier miniszterelnök egyébként tegnap este a radikális szocialista párt végrehajtó bizottságának ülésén kijelentette, hogy nemzetvédelmi szempontból tartotta szükségesnek a 43 órás munkahét visszaállítását a

hadiiparban.

— Franciaország — mondotta — a lehető legjobban és leggyorsabban kell, hogy felkészüljön egy esetleges háborúra, amért is parancsoló szükségesség volt a 43 órás munkahét visszaállítása.

A párt végrehajtó bizottsága megszavazta a 48 órás munkahét visszaállítását aza a kikötéssel, hogy nem mond le a munkásság szerzett jogairól.

Leon Jouhaux, a központi munkásszövetség elnöke ma kijelentette, hogy a szövetség hozzájárul a 40 órás munkahét rendszerének megváltoztatásához, de csak bizonyos nemzetvédelmi iparágakban. Nem mehet bele azonban a törvény visszavonásába főleg a munkanélküliség megakadályozása érdekében. Jouhaux kijelentette végül, hogy mielőtt Mexikóba utazna, látogatást tesz Roosevelt amerikai elnökkel.

A borszállító autó borzalmas tragédiája

Az eszeveszett tempóban rohanó autó felborult és megölte két utasát

Cluj, augusztus 25. (Az Uj Kelet tud.) Két halálos áldozatot követelő autószerencsétlenség történt szerdán késő este a Gyulafehérvár és Kolozsvár közötti országúton, Miriszló és Décsé községek között. Bokor Mihály a kolozsvári Marechal Foch uccai Dácia vendéglő tulajdonosa bort vásárolt Gyulafehérváron és a szállítmányt két bérelt autóval hozták Kolozsvárra. A két autó Bokor János fuvarozó tulajdonosa. Az egyik autót maga Bokor vezette, míg a másik kocsit volánjánál egy sofőr ült. Balászfalván megállították az autót és az autókban ülők alaposan beszélgettek. Ettől fogva már nagyon bizonytalanul tartották a kormányt. Ennek ellenére 70-80 kilométeres sebességgel száguldottak. Sőt egymással versenyezve folytonosan előzni igyekeztek a két borshordókkal sulyosan megterhelt autót.

Az autók ebben a száguldó tempóban robogtak be Enyedre is. Itt figyelmeztette őket Leméni Károly rendőrtiszt, hogy hagyjanak fel az eszeveszett tempóval, mert szerencsétlenséget fognak előidézni. A két autó vezetői azonban Enyed után is folytatták a száguldást. Miriszló és Décsé községek között az egyik autó, amelyet Bokor vezetett, egy éles kanyarban szembe került egy kolozsvári

rendszámú és Kolozsvár felől robogó kocsival. Hogy kikerülje a szerencsétlenséget, hirtelen elfordította a kormánykereket olyan erővel, hogy a sulyosan megterhelt gépkocsi egy ötven méteres vízmosáson keresztül, óriási ívben egy gyümölcsfának ütődött. Az autó szinte tövestől kitépte a fát, majd felborult, maga alá temetve utasait. A hordók között ülő Szász Imre, Bokor pincemestere, egy óriási hordó alá került, amely agyonnyúzta a szerencsétlen embert. Ugyanezen a kocsin ült Bokor János sofőr testvérbátyja, István és Kovács Imre kolozsvári cipész-mester. Az autót vezető Bokor János a kocsit alá került, amely agyonlapította, Kovács Imre pedig sulyosan megsebesült. Bokor testvére, Bokor István csodával határos módon csak kisebb karcolásokkal uszta meg a szerencsétlenséget. Kovácsot egy arra haladó autó visszavitte az enyedi kórházba, ahol bekötötték sebeit és Kolozsvárra szállították a lakására. Szász Imrén és Bokor Jánoson már nem lehetett segíteni. Holttestüket beszállították a kolozsvári bonctani intézetbe.

— Gyermekparalízis járvány Hollandiában. Amszterdamból jelentik: Couda környékén az utóbbi hónapokban 33 gyermekhüdeses esetet jeleztek, öt halálos volt. Több iskolát bezártak. Hágában 11 betegséget jelentettek be, az esetek könnyű lefolyásúak.

Horthy látogatása és a bledi konferencia a magyar sajtóban

Berlin, augusztus 25. A német sajtó szemrehányó hangon ír arról, hogy Horthy kormányzó berlini látogatása alatt egyedül a szovjetkövetség épületén nem lengett a lobogó. Az Uj Nemzedék berlini tudósítás alapján arról számol be, hogy a világsajtóban megjelent hírekkel ellentétben a két államfő berlini tanácskozása során sem politikai, sem gazdasági tárgyalások nem hangzottak el. A német sajtó felszólítást kapott arra, hogy cáfoljon meg minden olyan hírt, amely gazdasági és politikai tanácskozásokkal kapcsolatos változásokról számol be. Minden tárgyalgatás ellenére egyedül helytálló az, hogy Magyarország szuverenitását és szabad elhatározását biztosították.

— Magyarország — írja a lap — csak saját érdekeit tartja szem előtt és éppen olyan semleges akar maradni, mint Belgium, amely semmilyen irányban nem kötötte le magát.

A lap értesítése szerint a berlini tanácskozásokon a bledi konferenciáról is szó esett. Állítólag a magyar kormány a magyar kisebbségi követelésekhez köti a megállapodást. A lap azt is megemlíti, hogy a berlini román és cseh követ megjelent a Horthy kormányzó tiszteletére rendezett fogadó estélyen és azt a fantasztikus és nyilvánvaló tendenciózus megjegyzést teszi hozzá, hogy a két követ előzetes meghívás nélkül tette ezt. A pesti lapoknak ez a híradása minden bizonnyal a tények hamis beállítására, ami semmiképpen sem felel meg a valóságnak.

Katonai készülődések Oroszországban

London, augusztus 25. A Times rigai levelezője arról számol be, hogy Szovjet-Oroszország délnyugati határán Fehéroroszországban és a kieli tartományban nagy katonai készülődések történnek. Állítólag a szovjet hadsereg és Szovjet-Oroszország tank- és hadirepülőgép-állományának egyharmadát összpontosították ezen a vidéken. Az orelli kerületben hatalmas utánpótlási központot létesített a délnyugati orosz Maginot vonal számára.

LEGUJABB SPORT

Az olasz-román sport-konfliktus a labdarúgó-szövetség előtt

Bucuresti, augusztus 25. A labdarúgó-szövetség szűkebb tanácsa tegnap este ülést tartott Tillea elnökletével és megszövegezte a javaslatát az olasz szövetség azon levelére, amelyben lemond a román-olasz mérkőzésről. A román válasz sajnálkozik az olasz lépés felett, amit a szokás ellenére a román szövetségnek a Rapid-Genova mérkőzésre vonatkozó álláspontjának megkérdése nélkül hoztak. A román szövetség leszögezi, miszerint a Genova vádjai alaptalanok; mértékadó személyek állnak készen, hogy döntőbírósg előtt tegyenek ilyen értelmű nyilatkozatot. Javasolja a román szövetség, hogy küldjenek ki bizottságot Ugo di Sola olasz követ, Rossa követségi titkár, vagy Ettore Brunelli, az olasz-román bank igazgatója elnökletével. Befejezésül rámutat arra a FRFA, hogy örömmel venné az olasz határozat megváltoztatását és a türelmetlenül várt olasz-román mérkőzés előli ezen akadály elhárítását.

A tanács nem tárgyalhatja a NAC azon kérését, hogy tegyék át a B) liga nyugati csoportjába, mert ez a szövetségi bizottság (Comité Federal) hatáskörébe tartozik, amely a beosztást végezte.

A Ripensia azon folyamodványára, amely beavatkozást kért a kötelező kettős mérkőzések rendezése ügyében hozott határozat ellen, a szövetség leszögezte azon álláspontját, hogy a rendező egyesületek maguk dönthetnek csupán a mérkőzések kettőzésére vonatkozóan.

Hétfőre egyébként újabb Comité Federal ülést hívnak össze, amely feljeli a Jugoszlávia elleni A) és B) labdarúgó válogatottakat. FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 13-60. BUN DE IMPRIMAT

Suttognak

A Harmadik nyugtalanítás. A katonai mértékét ölt a villamoson a közeli háború.

A nemzetközi ügyeskedés, mintha pezse; a maradéktalan azoknak ténny.

Akadnak eztek, hogy ez zés, ha nem volt a többi várás is.

Most azontát borító fá. Olyan hírdenkij ortája. Sőt nyilvánoságuknak.

A háborusombógy ne egy részt k. Es így a n. Anul szembe sággal, anelkell, köveket suttogással.

Bécsben szalá

Bécs, saug Pick szalmgató-tulajdonoselás és a nuja miatt l.

Ango Román szerzők

LONDON pokban angzik Bucures vezetésevel. áll, hogy p. niszterelnök által a romkorzó megelrádba is utbizottság. első helyet da nélkül á.

Elhalas ielm fe

CLUJ, aug. ba megirt. orvosi felülvétele el min letett ifjakra vagy katonak minősíté ezek tartozt. ban jelentke. illetékes hel felülvizsgálat. tón szepter. A felülviz megkeresés. Ezton közö napirenden t. az illetékes. kell inform. köhletünk, h. sottságok m. alkalmazann. gátat kötele.